

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА
Факультет міжнародної економіки та менеджменту
Кафедра міжнародного менеджменту

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

Міжнародний бізнес

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

07 Управління та адміністрування

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

076 «Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність»

Форма навчання: _____ очна (денна) _____

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему: «Інтелектуальна власність у міжнародному бізнесі»

здобувача: Лозька Василя Васильовича

(ПІБ, підпис)

Науковий керівник: __ к.е.н., __доцент Тимків Ірина Валеріївна__

(підпис)

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з атестації
здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри: к.е.н., доцент Бурмака М.О. _____

(підпис)

Київ 2024

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА
Факультет міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра міжнародного менеджменту**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ**

**«Міжнародний бізнес»
07 Управління та адміністрування
076 «Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність»**

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант)
освітньо-професійної програми

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри міжнародного
менеджменту

О.О. Євдоченко _____ -
(підпис) (ініціали, прізвище)
20__ р.

М.О. Бурмака _____
(підпис) (ініціали, прізвище)
20__ р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти _____ **Лозяка Василя Васильовича**
(прізвище, ім'я, по батькові)s

_____ **очної (денної)_____ форми навчання**
очної (денної), заочної, дистанційної

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему «Інтелектуальна власність у міжнародному бізнесі»

Тему затверджено наказом ректора Університету від " _____ " _____ 20__р
.№ _____

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах

План кваліфікаційної бакалаврської роботи

РОЗДІЛ 1 . Теоретико-методичні основи інтелектуальної власності у міжнародному бізнесі

(назва розділу)

РОЗДІЛ 2. Стратегії використання інтелектуальної власності на міжнародних ринках

(назва розділу)

РОЗДІЛ 3. Аналіз ринку інтелектуальної власності України

(назва розділу)

Об'єкт дослідження:	є процеси, пов'язані в міжнародному бізнесі з використанням інтелектуальної власності та захистом інтелектуальної власності.
Предмет дослідження:	інтелектуальна власність в міжнародному бізнесі та її види.
Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи:	Аналіз сучасних підходів до захисту інтелектуальної власності в контексті міжнародного бізнесу, а також розробка стратегій для її захисту, на основі повоєнної України

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1: Провести дослідження сучасних видів захисту інтелектуальної власності у контексті міжнародного бізнесу. Виділити інструменти для відслідковування порушення прав інтелектуальної власності.

У розділі 2: Провести дослідження бізнес інструментів ліцензування та франчайзингу, як інструмент комерціалізації інтелектуальної власності, виділити переваги та недоліки цих методів.

У розділі 3: Індифікувати ринок інтелектуальної власності України, виділити його проблеми. Надати пропозиції щодо збільшення прибутку українських компаній при використанні інтелектуальної власності.

**Завдання підготував
науковий керівник**

Тимків І.В.
(підпис) (ініціали, прізвище)
«_____» _____ 2024__ р.

**Завдання одержав
здобувач**

Лозяк В. В.
(підпис) (ініціали, прізвище)
«_____» _____ 2024__ р.

Реферат

Об'єктом дослідження є процеси, пов'язані в міжнародному бізнесі з використанням інтелектуальної власності та захистом інтелектуальної власності.

Предметом дослідження інтелектуальна власність в міжнародному бізнесі та її види.

Метою кваліфікаційної бакалаврської роботи є Аналіз сучасних підходів до захисту інтелектуальної власності в контексті міжнародного бізнесу, а також розробка стратегій для її захисту, на основі повоєнної України

У даній кваліфікаційній роботі поставлені наступні завдання:

- Дослідити види інтелектуальної власності
- Переглянути інструменти захисту інтелектуальної власності
- Визначити основні ризики, які постають перед власниками інтелектуальної власності
- Розробити пропозиції збільшення прибутку українського бізнесу щодо інтелектуальної власності.

Практичне значення отриманих результатів. Результати, отримані в ході розробки цієї кваліфікаційної роботи, володіють важливою практичною цінністю. Всі рекомендації, які були запропоновані є авторськими та підкріплені дослідженнями, проведеними автором і на базі інших компаній. Реалізація цих рекомендацій може сприяти значному зростанню безпеки та збільшенню прибутків у секторі інтелектуальної власності.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи 2024.

Рік захисту роботи 2024.

Ключові слова: Інтелектуальна власність, захист прав, патент, франчайзинг, ліцензування, піратство, торговельна марка .

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 56 сторінок, 3 рисунків, перелік джерел посилання з 51 найменувань, додатки.

В і д г у к
про кваліфікаційну бакалаврську роботу
здобувача факультету міжнародної економіки і менеджменту
освітньо-професійної програми «Міжнародний бізнес»

Дозяка Василя Васильовича
(прізвище, ініціали здобувача вищої освіти)

на тему: **«Інтелектуальна власність у міжнародному бізнесі»**

(назва теми)

1. Обґрунтування актуальності обраної теми, витриманість логічного ланцюга тема-об'єкт-предмет-мета-завдання-висновки, відповідність побудови роботи її назві, взаємозв'язок назв розділів та підрозділів (0-10 балів): **10.**
2. Рівень аналізу та повноти розгляду теоретичних концепцій, понятійного апарату досліджуваної предметної галузі; якість аналізу бібліографічних джерел; достатність глибини теоретичних досліджень за темою; цінність теоретичних висновків (0-10 балів): **10.**
3. Якість та глибина проведених досліджень, застосування аналітичних розрахунків, якісного та кількісного аналізу, відповідність методів і засобів досліджень меті й завданням дослідження, коректність інтерпретації результатів дослідження (0-15 балів): **5.**
4. Оцінка результатів досліджень; обґрунтування напрямів, наявність альтернативних підходів до вирішення досліджуваної проблеми, можливість впровадження результатів дослідження, рівень обґрунтування запропонованих рішень (0-15 балів): **10.**
5. Чіткість, обґрунтованість, практичне значення, можливість реалізації висновків (0-10 бал.): **5.**
6. Оформлення роботи та дотримання графіку виконання БДР (0-10 балів): **5.**
7. Позитивні сторони дипломної роботи: охарактеризовано види та типи захисту інтелектуальної власності у міжнародному бізнесі, досліджено ліцензування та франчайзинг як інструменти комерціалізації інтелектуальної власності.
8. Недоліки роботи: не в повній мірі здійснений аналіз сучасного ринку інтелектуальної власності України, не в повній мірі досліджені стратегії використання інтелектуальної власності на міжнародних ринках, не дотриманий графік виконання БДР.

Загальна оцінка кваліфікаційної бакалаврської роботи (0-70 балів): **45 балів.**

Допущення КБР до захисту перед ЕК: робота відповідає вимогам до кваліфікаційних бакалаврських робіт і допускається до захисту.

Науковий керівник к.е.н., доцент

(посада, учене звання, науковий ступінь)

(підпис)

“ ” 20__ р.

_____ Тимків І. В. _____
(прізвище, ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ	5
1.1. Види, типи захисту інтелектуальної власності у міжнародному бізнесі	5
1.2. Інструменти відслідковування порушення прав інтелектуальної власності у міжнародному бізнесі	12
РОЗДІЛ 2. СТРАТЕГІЇ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА МІЖНАРОДНИХ РИНКАХ.....	20
2.1. Ліцензування та франчайзинг як інструменти комерціалізації інтелектуальної власності.....	20
2.2. Ризики та виклики використання інтелектуальної власності в міжнародному контексті.....	29
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ РИНКУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ УКРАЇНИ	36
3.1. Ринок інтелектуальної власності України та його проблеми .	36
3.2. Пропозиція щодо збільшення прибутку українських компаній при використанні інтелектуальної власності	43
ВИСНОВКИ.....	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	52

ВСТУП

Зараз в світі все більше людей отримують доступ до сучасних технологій у сфері розваг та навчання, дозвілля та розвитку в мережі Інтернет. Міжнародний бізнес також зайняв цю нішу та для захисту від фінансових втрат та довіри клієнта використовують захист інтелектуальної власності у вигляді патентів та авторського права, ліцензування та франчайзингу. Також важливу роль інтелектуальна власність відіграє Український ІТ ринок протягом останніх років активно зростає. Питання розвитку та захисту інтелектуальної власності у міжнародному бізнесі активно вивчається багатьма міжнародними аналітичними компаніями, провідними фахівцями, кращими науковцями України та світу. Зокрема Міжнародна асоціація франчайзингу (International Franchise Association – IFA), Всесвітня організація інтелектуальної власності (World Intellectual Property Organization – WIPO), Укрпатент. Також велику роботу по захисту прав інтелектуальних власності зробили такі світові компанії, до прикладу такі як Google, YouTube та інші.

Важливою проблемою захисту інтелектуальної власності в міжнародному бізнесі є порушення патентів, авторського права, піратство інтелектуальної власності, зокрема програмного забезпечення, фільмів, творів та винаходів.

Метою кваліфікаційної роботи є розробка стратегій для захисту інтелектуальної власності в міжнародному бізнесі

У даній кваліфікаційній роботі поставлені наступні завдання:

- Дослідити види інтелектуальної власності
- Переглянути інструменти захисту інтелектуальної власності
- Визначити основні ризики які постають перед власниками інтелектуальної власності
- Розробити пропозиції збільшення прибутку українського бізнесу щодо інтелектуальної власності.

Об'єктом дослідження є процеси які пов'язані в міжнародному бізнесі з використанням інтелектуальної власності та процеси захисту інтелектуальної власності.

Предметом дослідження є інтелектуальна власність в міжнародному бізнесі та її види.

Для досягнення поставлених завдань, поставлених у кваліфікаційній роботі буде використано комплекс наступних методів: порівняльного аналізу – при порівнянні різних стратегій захисту та сильних і слабких сторін інтелектуальної власності у міжнародному бізнесі; описовий – при характеристиці основних стратегій захисту інтелектуальної власності; хронологічний – при дослідженні історії становлення законодавства щодо захисту інтелектуальної власності; прогнозування та планування – при оцінці прогнозних результатів від впровадження запропонованих заходів тощо; узагальнення - при дослідженні видів захисту інтелектуальної власності.

Інформаційну базу дослідження у кваліфікаційній роботі склала чинне законодавство різних країн щодо інтелектуальної власності, наукові праці та статистика подана аналітичними компаніями які працюють у цій сфері. Офіційна звітність великих компаній, а також інформація з мережі Інтернет.

Отриманні результати у процесі виконання кваліфікаційної роботи мають практичну цінність. Оскільки запропоновані пропозиції є авторськими, ґрунтуються на реальних актуальних даних, їх впровадження може забезпечення ефективності захисту інтелектуальної власності.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної бакалаврської роботи складає 56 сторінок, що включає 3 рисунка. Список використаних джерел містить 51 найменування.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ

1.1. Види, типи захисту інтелектуальної власності у міжнародному бізнесі

В сучасному світі під впливом культури, глобалізації та відкритого доступу до знань все більше розвивається сфера інтелектуальної власності. Основними видами інтелектуальної власності яке потребує захисту є нові винаходи, комп'ютерні програми, фільми, книги, музика, відеоігри, картини, інші види мистецтва, графічні та промислові дизайни.

Глобалізація може приносити людям з різних куточків Землі однакові або схожі ідеї. Це може сприяти ненавмисному порушенню патента або авторського права. Історії відомі випадки коли деякі винаходи винаходили майже одночасно винайдення деяких винаходів. Таким чином проблема міжнародної інтелектуальної власності може перетворювати кропітку працю на перегони. Ще наприклад останні роки творці сайтів та програмного забезпечення використовують патенти на окремі дизайнерські елементи сайту, інтерфейсу, форми деталей виробів, таких як форми сенсорних екранів. Таким чином навіть не одразу помітні елементи виробу або послуги можуть скопіювати чужу інтелектуальну власність[1].

Для виходу на міжнародні ринки, що є досить складним процесом, варто зайнятись ретельним плануванням, для подальшого дослідження та реалізації. Добре дослідивши ринок, підготувавши надійну стратегію, компанія збільшить шанс на успіх, запобіжить можливих труднощів. Отож основою стабільності та запобіганню додаткових труднощів, передування майбутнього успіху є ретельне планування, вибір та розробка стратегії. У тому числі правова частина теж важлива, частково якраз чим займається пошук, аналіз інтелектуальної власності на патенти та авторські права.

В Україні, як і у решті світу виділяють такі види інтелектуальної власності[2,3]:

- Патенти
- Авторські права
- Торгові марки
- Промислові дизайни
- Географічні показники
- Торгові таємниці

В більшості випадків коли говорять про патенти мають на увазі корисні патенти. Такі патенти охоплюють нові корисні процеси, машини або вироби для виробництва, поліпшення вже існуючих виробничих процесів. Корисні патенти діють 20 років.

Також існують патенти на дизайн які захищають, оригінальний, новий та декоративний дизайн для виробу. Сам документ в основному складається з зображень дизайну або малюнка предмету патента. Такі патенти досить важко віднайти, бо зазвичай вони використовують мало слів. Це може сприяти ненавмисному порушенню патента. Останні роки творці сайтів та програмного забезпечення використовують патенти на окремі дизайнерські елементи сайту, інтерфейсу, форми деталей виробів, таких як форми сенсорних екранів. Патенти на дизайн діють 14 років.

Тимчасовий патент з законодавства США, дозволяє винахідникам подавати менш формальний документ, який доведе, що винахідник володів винаходом та розумів, як змусити винахід працювати.

Після реєстрації тимчасового патенту, винахід очікує на основний патент. Протягом року винахідник мусить зареєструвати основний патент інакше тимчасовий патент втратить силу та будь-яке публічне розголошення, зроблене на підставі цієї попередньої патентної заявки, тепер вважатиметься публічним розголошенням Бюро патентів і товарних знаків США (USPTO).

Патент на рослини - USPTO затверджує патенти на рослини, які ніколи не існували або були знайдені раніше. Рослина має розмножуватися безстатевим шляхом, а

новий вид рослини має бути унікальним. Плата за реєстрацію патентів на рослини становить приблизно 1000 доларів США. Крім того, заплануйте ще 2500 доларів або більше через випуск.

В Україні, тривалість патентів в порівнянні діє як і в більшості частин світу, зокрема як і в США[4,5].

Авторські права – це набір суб'єктивних виключних прав, які дозволяють авторам літературних, мистецьких та наукових творів отримати соціальні блага від результатів своєї творчої діяльності. Визначає і забезпечує широкий захист особистих немайнових і майнових прав авторів

Співавторство – це спільна творча діяльність щодо створення твору. Може утворюватись письмово або усно за угодою про сумісну співпрацю над створенням твору. Співавтори є первинними суб'єктами авторського права. Не є співавторством надання автору твору будь-якої технічної допомоги. Також не є співавтором особа, що брала участь, навіть творчу, у створенні ідеї або концепції твору, оскільки ідеї є змістом твору й авторським правом не охороняються.

Співавторство може бути нероздільним та роздільним. Нероздільним вважається таке співавторство, за якого неможливо виділити частину твору, що створена конкретним співавтором. Вилучення частини твору призведе до зміни інших частин або неможливості використовувати твір.

За роздільного співавторства у тієї чи іншої частини твору, що створений співавторами, існує конкретний автор. Існує тільки тому, що співавтори своєю угодою вирішили об'єднати частини твору, та використовувати їх разом. Наприклад, поєднання музики та слів призводить до появи нового твору – пісні, що заснована на роздільному співавторстві. Літературний твір із ілюстраціями також є прикладом роздільного співавторського твору.

Об'єктом авторського права може бути літературний твір, музичний твір, твір образотворчого мистецтва, твір декоративно-прикладного мистецтва, твір архітектури, твір картографії (наприклад карти, креслення, пластичні твори, що стосуються географії), фотографічний твір, складений твір, виступи, лекції,

промови, проповіді та інші усні твори, база даних, комп'ютерна програма, аудіовізуальний твір, сценічний твір, твір в області науки, твір у перекладі, твір у переробці.

Не є об'єктом авторського права: повідомлення про новини дня або поточні події, що мають характер звичайної прес-інформації, твори народної творчості (фольклор), видані органами державної влади у межах їх повноважень офіційні документи політичного, законодавчого, адміністративного характеру (закони, укази, постанови, судові рішення, державні стандарти тощо) та їх офіційні переклади. Державні нагороди, символи і знаки органів державної влади, військових формувань, символіка територіальних громад, символи та знаки підприємств, установ та організацій, грошові знаки, розклади руху транспортних засобів, розклади телерадіопередач, телефонні довідники та інші аналогічні бази даних, що не відповідають критеріям оригінальності і на які поширюється право *sui-generis* (своєрідне право, право особливого роду).

Основним положенням авторського права є монопольне право на публікація твору - дію, завдяки якій твір стане доступним для публіки. За життя автора, ніхто крім нього не в праві вирішувати коли та як буде опубліковано твір.

В основі систематизації авторських прав лежить їх поділ на майнові та немайнові. Майнові – ті які автор може передати третім особам. Немайнові – ті які є невід'ємною частиною прав автора, тому не можуть бути передані будь-кому. Строк чинності немайнових прав не обмежується, строк чинності майнових прав встановлюється міжнародними договорами та національним законодавством.

До особистих немайнових прав автора належать право вимагати визнання свого авторства, зазначення належним чином імені автора в оригіналі і копіях твору і за будь яке використання твору, якщо це можливо; Право забороняти під час будь-якого використання твору згадування свого імені, якщо автор твору бажає залишитися анонімом. Право обирати псевдонім, зазначати і вимагати зазначення псевдоніма замість справжнього імені автора в оригіналі і копіях твору і за будь-якого використання твору; Право вимагати збереження цілісності твору,

протидіяти будь-якому перекрученні, спотворенні чи іншій зміні твору, у тому числі супроводження твору ілюстраціями, передумовами, після мовами, коментарями тощо без згоди автора; Право надати назву твору або залишити його без назви; Право присвятити твір особі (особам), події або даті;

До майнового виду прав належать права дозволяти та забороняти використання твору іншими особами. Способами використання твору є відтворення, включення до складеного твору, включення до іншого твору, крім складеного твору, розповсюдження примірників твору, імпорт примірників твору, здавання в найм або в позичку примірників твору, публічне виконання, публічний показ, публічне демонстрування, публічне сповіщення, інтерактивне надання доступу публіці та інші способи доведення до загального відома публіки, переклад, переробка, адаптація, аранжування та інші подібні зміни твору.[6]

Часто торгівельну марку можуть називати торговим знаком або торговою маркою – це не юридичні терміни, проте вживаються для позначення того ж поняття, що і “Торгівельна марка” та “Знак товарів і послуг”

Торгівельні марки бувають різних видів:

Словесні – це можуть слова, власні імена, словосполучення або сполучення літер. Зображення може бути виконано за допомогою звичайного або оригінального шрифту.

Зображувальні - це графічні зображення будь-яких форм на площині. Можуть бути у вигляді символів, малюнків.

Об’ємні – тривимірні фігури або їх композиції. Найпоширеніше зустрічаються об’ємні торгівельні марки у вигляді оригінальних упаковок.

Комбіновані – комбінація зображувальних та словесних елементів.

Біля зображення торгівельної марки може бути попереджувальний знак, який повідомляє, що дане зображення є зареєстрованою торгівельною маркою[7,8].

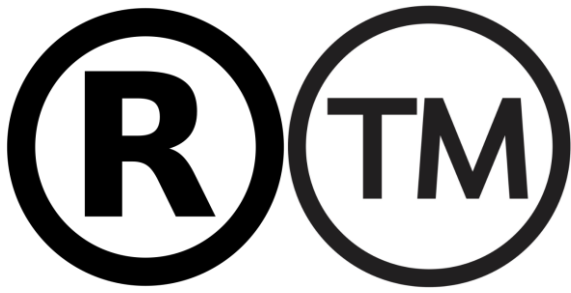

Рисунок 1.1. - проставляти попереджувальне маркування, яке вказує на те, що торговельна марка, яка застосовується, в процесі реєстрації або зареєстрована.

Промислові дизайни, які включають винаходи, товарні знаки, промислові зразки та географічні зазначення джерела походження, є ключовим елементом інтелектуальної власності.[9,10]

Інтелектуальна власність охоплює винаходи в області виробництва, такі як корисні моделі, дизайн, селекційні досягнення, мікросхеми, а також індивідуалізацію в комерційній сфері, таку як торгова марка (товарний знак) та ноу-хау (інформація, що є комерційною таємницею).

Різні форми інтелектуальної власності, такі як патенти, товарні знаки, дизайни тощо, можуть бути зареєстровані в урядових органах. Це надає власнику право на ексклюзивне використання цих форм інтелектуальної власності і може слугувати основою для юридичного захисту.

Необхідно зазначити, що інтелектуальна власність є важливою складовою сучасного суспільства, яка включає права на винаходи, авторські твори, торгові марки, дизайни та інші інтелектуальні досягнення. Ця область відіграє важливу роль у захисті інновацій, креативності та конкурентоспроможності на національному та міжнародному рівнях[11].

Географічні показники відіграють ключову роль у сфері інтелектуальної власності. Вони охоплюють назви країн, міст, регіонів або інших географічних об'єктів, що використовуються для ідентифікації товарів. Ці товари мають унікальні характеристики, які в основному або повністю визначаються природними умовами,

людським впливом або обома цими факторами, що є типовими для відповідного географічного об'єкта.

Права інтелектуальної власності на географічне позначення включають право на визнання географічного позначення товару (послуги); Право на використання географічного позначення; Право запобігати незаконному використанню географічного позначення, включаючи заборону такого використання.

Ці права можуть бути офіційно зареєстровані у відповідних державних органах, що надає власнику право на ексклюзивне використання цих форм інтелектуальної власності і може слугувати основою для юридичного захисту.

Варто зазначити, що географічні показники мають ряд відмінних характеристик і можуть бути класифіковані за різними категоріями, такими як природні географічні позначення, штучні географічні позначення та комбіновані географічні позначення.[12]

Торгові таємниці представляють собою ключовий елемент інтелектуальної власності. Вони об'єднують в собі приватну інформацію, яка має комерційну вартість і підлягає захисту.[13]

Власність на комерційну таємницю включає в себе право користуватися комерційною таємницею, ексклюзивне право надавати дозвіл на використання комерційної таємниці, ексклюзивне право запобігати незаконному розкриттю, збору або використанню комерційної таємниці, інші права власності на інтелектуальну власність, визначені законодавством.

Необхідно враховувати, що торгові таємниці мають ряд відмінних характеристик і можуть служити для захисту комерційних інтересів. Це може включати технологічну, фінансову, стратегічну інформацію, базу даних клієнтів та іншу важливу інформацію, яка не є відкрито доступною.

Торгові таємниці можуть бути захищені законом, якщо вони відповідають визначеним критеріям, таким як приватність, комерційна вартість через приватність, та дії, що вживаються для збереження приватності.

Отож в сучасному світі існує велика кількість видів інтелектуальної власності та велика кількість способів її захисту. Це охоплює авторські права на літературні, музичні та художні твори, патенти на винаходи, товарні знаки для товарів та послуг, а також права на комерційні секрети. Інтелектуальна власність стає все важливішою в умовах глобалізації та швидкого розвитку технологій.

Авторські права дозволяють авторам контролювати використання своїх творів та отримувати від них вигоду. Патенти захищають новаторські ідеї та винаходи, дозволяючи їхнім власникам ексклюзивно використовувати їх на ринку. Товарні знаки відокремлюють продукти та послуги одних компаній від інших, створюючи унікальний бренд. І комерційні секрети дозволяють підприємствам зберігати конфіденційну інформацію про свої продукти та процеси виробництва.

Таким чином, інтелектуальна власність є важливим ресурсом для розвитку суспільства та економіки, і її захист є завданням як держав, так і бізнесу.

1.2. Інструменти відслідковування порушення прав інтелектуальної власності у міжнародному бізнесі

Незаконне відтворення та розповсюдження творчих робіт, таких як музика, фільми, література, програми та відеоігри, становить серйозну загрозу для світової економіки. Це явище, відоме як порушення прав на інтелектуальну власність, не лише зменшує доходи авторів, але також може підривати фінансування нових творчих ініціатив та технологічних нововведень. Піратство негативно впливає на ринок праці в галузях, що залежать від авторських прав, так як це призводить до зменшення прибутків творців та обмежує їхню можливість інвестувати у нові проекти та розвиток.

Це важливий виклик для сучасного суспільства, і захист інтелектуальної власності стає все більш актуальним завданням для держав, бізнесу та індивідуальних творців. Необхідно розвивати ефективні механізми захисту авторських прав,

сприяти освіті щодо цього питання та популяризувати легальні способи доступу до творчих ресурсів. Тільки так можна забезпечити стійкий розвиток культури, науки та інновацій.

Варто підкреслити, що нелегальне програмне забезпечення часто є джерелом вірусів або шкідливих програм, що створює ризики для комп'ютерів користувачів та їхньої конфіденційної інформації.

Протидія порушенням прав на інтелектуальну власність вимагає складних зусиль, включаючи міжнародну взаємодію, ефективне правозастосування та законодавчі ініціативи, а також інформування споживачів про необхідність поважати інтелектуальні права.

Існує декілька методів та інструментів для відслідковування порушень авторського права та захисту цих прав. Багато онлайн платформ автоматично перевіряють вміст який на них завантажують на порушення авторських прав. Також існують й способи й самотійно перевірити вміст на порушення авторських прав або перевірити чи не порушуються власні авторські права або патенти.

Для ефективного відстеження та захисту авторських прав існує цілий арсенал методів та інструментів, які дозволяють ідентифікувати та захищати права авторів на їхні твори:

Авторське право на твір автоматично виникає з моменту його створення, без необхідності будь-якої офіційної реєстрації чи іншого формального оформлення.

Особа, яка вважає себе автором твору, має право на це авторство, поки не буде надано доказів, що інша особа створила цей твір раніше. Це принцип, який визнається в багатьох юрисдикціях і є основою для встановлення авторських прав.

Як альтернативу публікації твору на відкритих платформах, автор може отримати свідоцтво про авторське право. Це офіційний документ, який підтверджує авторство та надає додатковий юридичний захист. Свідоцтво про авторське право може бути корисним, особливо якщо автор планує використовувати свій твір комерційно або має намір захищати його права в судовому порядку.

Захист авторських прав є важливим аспектом для кожного творчого індивіда, і свідоцтво про авторське право може допомогти забезпечити цей захист.

WIPO ALERT Database: Ця база даних, що керується Всесвітньою організацією інтелектуальної власності, є захищеною онлайн платформою, де уповноважені представники держав-членів можуть завантажувати інформацію про підозрювані у порушенні прав інтелектуальної власності веб-сайти та мобільні додатки[14].

В Україні та світі діють спеціалізовані законодавчі акти та регуляції, які надають інструменти для захисту авторських прав в цифровому просторі.

Ці заходи сприяють забезпеченню прав авторів та підтримці справедливості у сфері інтелектуальної власності, дозволяючи творцям контенту відстоювати свої права та запобігати несанкціонованому використанню їхніх творів.

Ось декілька прикладів:

YouTube, як одна з найпопулярніших платформ для обміну відео, впровадила інноваційну систему Content ID, що представляє собою передову технологію для захисту авторських прав. Content ID працює шляхом сканування відео, завантажених користувачами, на предмет вмісту, який може порушувати авторські права, і автоматично виявляє такий контент. Ця система дозволяє власникам авторських прав легко ідентифікувати свої твори, які були завантажені на YouTube без їх дозволу, і надає їм інструменти для контролю над цими творами. Вони можуть вибрати, чи хочуть вони блокувати відео, дозволяти його використання в рамках системи ліцензування, або ж монетизувати відео, отримуючи прибуток від реклами, яка відображається разом з відео. Таким чином, Content ID сприяє захисту прав інтелектуальної власності та забезпечує, щоб творці контенту отримували винагороду за свою працю. Завдяки цій технології, YouTube підтримує справедливе використання ресурсів інтернету та стимулює творчість і інновації серед своїх користувачів[15].

Google, відома своїми інноваційними технологіями, створила інструмент під назвою DMCA Dashboard, який є важливим ресурсом для власників авторських прав. Цей інструмент дозволяє їм подавати скарги згідно з Актом про авторське

право в цифрову епоху (DMCA), коли вони виявляють, що їхній контент використовується без дозволу. DMCA Dashboard спрощує процедуру виявлення порушень авторських прав, надаючи можливість швидко реагувати на такі порушення шляхом подання запитів на видалення контенту. Це не тільки захищає права власників контенту, але й забезпечує, що вони мають контроль над розповсюдженням своїх творів в інтернеті. Завдяки DMCA Dashboard, Google підтримує законність використання контенту в мережі, допомагаючи зберегти інтелектуальну власність та сприяючи справедливому обміну інформацією[16,17]. Укрпатент, що є Національним органом інтелектуальної власності України, виконує надзвичайно важливу роль у захисті прав творців, забезпечуючи державну реєстрацію авторських прав. Організація відповідає за оформлення договорів, які стосуються майнових прав на різноманітні твори, включаючи літературні, музичні, художні твори, а також програмне забезпечення, патенти на винаходи та товарні знаки. Ця діяльність не тільки сприяє збереженню інтелектуальних досягнень авторів, але й гарантує їм правовий захист від несанкціонованого використання їхньої праці. Укрпатент відіграє ключову роль у підтримці інтелектуального розвитку країни, надаючи авторам можливість отримувати визнання та матеріальну винагороду за свої інноваційні ідеї та творчі зусилля. Таким чином, Укрпатент сприяє створенню сприятливого середовища для розвитку національної культури та науки, підтримуючи інтелектуальну власність в Україні[18].

Існує кілька стратегій, які можуть бути використані для з'ясування, чи ваші дії або дії інших осіб порушують авторські права, патенти чи інші форми інтелектуальної власності. Фахівець у сфері інтелектуальної власності може надати професійну оцінку та поради щодо вашої ситуації, допомогти визначити можливі порушення та запропонувати шляхи їх вирішення. Інструменти, подібні до WIPO ALERT, дозволяють користувачам самостійно перевіряти, чи не порушують вони чийсь права на інтелектуальну власність, шляхом пошуку інформації в базах даних.

В Україні можна звернутися до Національного органу інтелектуальної власності, Укрпатенту, для отримання інформації про реєстрацію авторських прав та

майнових прав на твори. Також можливо звернутися до суду для захисту своїх прав, якщо вони були порушені. У випадку неправомірного використання вашого твору, можна направити письмову претензію особі, яка використала твір без дозволу, або адміністратору веб-сайту, де було розміщено твір без відповідного вказівки на авторство. Це може бути першим кроком до вирішення конфлікту.

Lumen, який раніше був відомий під назвою Chilling Effects, представляє собою ініціативу, розроблену з метою систематичного збору, аналізу та каталогізації юридичних претензій та запитів на видалення контенту, які надходять від різноманітних веб-сайтів та пошукових систем. Цей проект надає унікальну можливість користувачам Інтернету вивчати та розуміти вимоги про видалення контенту, які можуть мати значний вплив на свободу слова та доступ до інформації в глобальній мережі. Lumen служить важливим ресурсом для дослідників, юристів, та активістів, які прагнуть захистити права на інформацію та прозорість в цифровому просторі.

Ці методи дозволяють ефективно виявляти та реагувати на можливі порушення авторських прав, забезпечуючи захист інтелектуальної власності.

В Україні існує комплексний підхід до охорони інтелектуальної власності, який включає в себе цілий ряд правових інструментів, зокрема авторське право, патентне право, торговельні марки, географічні зазначення, а також захист комерційних таємниць.

У 1967 році столиця Швеції, Стокгольм, стала місцем знакової події у сфері інтелектуальної власності – підписанням Конвенції, яка дала початок діяльності Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ). Цей важливий документ визначив, що інтелектуальна власність охоплює широкий спектр прав, які включають:

- Права на твори літературного, художнього та наукового характеру, що є втіленням творчих зусиль індивідів;

- Права, пов'язані з виконавською діяльністю артистів, а також зі звукозаписами та радіо- і телевізійними передачами, які дозволяють культурному контенту досягати широкої аудиторії;
- Права на винаходи, які є результатом інновацій у різноманітних сферах людської діяльності;
- Права на наукові відкриття, які сприяють прогресу в науці та технологіях;
- Права на промислові зразки, товарні знаки, знаки обслуговування, фірмові найменування та комерційні позначення, які відіграють ключову роль у веденні бізнесу та маркетингу;
- Права на захист від недобросовісної конкуренції, що забезпечують чесну та справедливую торгівлю;
- А також всі інші права, що впливають з інтелектуальної діяльності в промисловій, науковій, літературній та художній сферах.

У процесі розробки національного законодавства України у сфері інтелектуальної власності було поставлено амбітне завдання – інтегрувати та максимально використати правові норми, які отримали визнання у всьому цивілізованому світі. З метою досягнення цієї мети в Україні було проведено значну роботу щодо створення та удосконалення нормативно-правової бази, яка регулює відносини у цій важливій сфері. Серед ключових законодавчих актів, які були прийняті, можна виділити такі закони України, як "Про авторське право і суміжні права", "Про охорону прав на знаки для товарів і послуг", "Про охорону прав на промислові зразки", "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі", "Про охорону прав на зазначення походження товарів", "Про охорону прав на сорти рослин", "Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем", що разом складають фундамент для захисту інтелектуальної власності в країні.

У контексті регулювання відносин у сфері інтелектуальної власності, Україна активно використовує міжнародні договори, які стали частиною національного законодавства завдяки ратифікації Верховною Радою України. Детальний перелік цих договорів, що визначають правила охорони інтелектуальної власності, можна

знайти в Інформаційному листі Вищого Господарського суду України, датованому 08 жовтня 2003 року під номером 01-8/1199, який надає вичерпну інформацію про нормативно-правові акти, що регламентують захист прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Одним з ключових кроків у вдосконаленні правового поля інтелектуальної власності в Україні стало прийняття нового Цивільного кодексу 16 січня 2004 року, який включає обширний розділ, присвячений інтелектуальній власності, в книзі четвертій під назвою "Право інтелектуальної власності". Ця частина кодексу відображає сучасні тенденції та вимоги економіки, враховує національні особливості, традиції та звичаї, і прагне максимально наблизити українську систему охорони інтелектуальної власності до міжнародних стандартів. Книга IV ЦК України також інтегрує новітні досягнення в галузі правової науки, як на міжнародному, так і на національному рівнях, і відображає багатий досвід, накопичений у процесі правозастосування[19].

Нещодавно, 15 квітня 2023 року, в Україні було введено в дію Закон №2974-IX, прийнятий 20 березня 2023 року, який “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав інтелектуальної власності”. Цей закон вносить ключові зміни, які сприятимуть більш ефективному захисту прав власників інтелектуальної власності через судову систему[20].

Загальноприйнятою практикою є захист прав на інтелектуальну власність через судові інстанції. Крім того, існує спеціальний адміністративний порядок для захисту цих прав.

Згідно з цивільним законодавством України, захист прав інтелектуальної власності може включати в себе такі заходи, як визнання існування права, визнання договору недійсним, а також припинення будь-яких дій, що порушують це право.

Відповідно до чинного законодавства України, існують певні обставини, за яких можливо вирішити конфліктні ситуації, пов'язані з порушенням прав, без безпосереднього звернення до судових інстанцій. Це може бути здійснено шляхом подання письмової претензії особі, яка порушила ваші права. У випадку, коли

порушник ігнорує претензію або не реагує на неї належним чином, виникає необхідність звернення до суду для захисту своїх інтересів.

Звернення до суду не завжди є найоптимальнішим рішенням у випадках порушення авторських прав, оскільки судовий процес може бути тривалим та вимагати значних зусиль та ресурсів. Як альтернативу, можна спробувати вирішити питання шляхом написання претензії, що може бути швидшим та менш затратним способом. Це особливо актуально, якщо на даний момент ви не маєте фінансових вимог до порушника, наприклад, якщо він використав вашу інтелектуальну власність без отримання комерційної вигоди. В такому випадку, подання претензії може стати ефективним інструментом для вирішення конфлікту[20.5].

У випадку, коли особа, яка порушила ваші права, не бажає визнати свою провину та ігнорує всі спроби досягнення позасудової угоди, рекомендується звернутися за професійною правовою допомогою. Перед поданням позову до суду, важливо проконсультуватися з кваліфікованим юристом щодо всіх аспектів майбутнього судового процесу, включаючи можливість укладення угоди про оплату юридичних послуг відсотком від суми компенсації у разі виграшу справи. Такий підхід може бути вигідним, оскільки дозволяє зменшити фінансові ризики. Крім того, варто обговорити можливість покладення судових витрат на відповідача, що також може бути включено до ваших вимог у судовому позові. При підготовці претензії чи судового позову, необхідно дотримуватися чіткої та логічної структури документа, викладаючи всі факти та обставини справи згідно з вимогами законодавства. Ваші аргументи мають бути чітко сформульовані та підкріплені відповідними доказами, що підтверджують порушення ваших авторських прав. Важливо вказати конкретні факти порушення, надати необхідні докази та чітко викласти вимоги, які ви пред'являєте до порушника, щоб забезпечити ефективний захист ваших інтересів у суді. Такий підхід дозволить зосередитися на правових аспектах справи, уникаючи емоційного впливу, який може завадити об'єктивному розгляду справи.

РОЗДІЛ 2. СТРАТЕГІЇ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА МІЖНАРОДНИХ РИНКАХ

2.1. Ліцензування та франчайзинг як інструменти комерціалізації інтелектуальної власності

У контексті глобалізації бізнесу, термін "міжнародний бізнес" часто згадується, проте багато аспектів цього поняття залишаються не висвітленими.

Для виходу на міжнародний ринок існує декілька стратегій, які можуть сприяти підвищенню прибутковості компанії. Це включає передачу унікальних навичок та продуктів, які компанія може запропонувати зовнішньому ринку. П'ять ключових методів входу в міжнародний ринок включають експорт, ліцензування, франчайзинг, створення спільних підприємств та заснування філій.

Ліцензування – це коли власник інтелектуальної власності дозволяє іншій компанії використовувати свої права, бренд або виробляти продукт, зазвичай за великі інвестиції. Ліцензіат бере на себе витрати та ризики міжнародної діяльності, як у випадку з Ranbaxy Laboratories Ltd., що ліцензує свої технології іншим компаніям.

Франчайзинг – це коли сервісна компанія дозволяє іншій вести бізнес під її брендом за плату, не несучи при цьому зовнішніх витрат та ризиків. Прикладами є McDonald's і KFC, які використовують цю модель для глобального розширення. Однак, через географічну відстань, може виникнути проблема контролю якості, тому франчайзери часто створюють спільні підприємства або дочірні компанії для забезпечення стандартів якості.

Часто помилково вважають, що франчайзинг та ліцензування є синонімами, однак це не так, хоча їхні переваги можуть бути подібними. Основна різниця між ними полягає у тому, що ліцензування зазвичай стосується виробництва та розподілу товарів, тоді як франчайзинг зосереджений на наданні послуг[21].

Ліцензію на провадження певного виду діяльності можуть здобути всі бажаючі суб'єкти господарювання, які планують займатися ліцензованою діяльністю. Щоб отримати ліцензію, суб'єкт мусить задовольнити визначені критерії та пройти відповідний процес ліцензування.

Залежно від сфери діяльності, вимоги та процедура ліцензування можуть варіюватися, особливо щодо спеціальних умов, оскільки вони встановлюються різними регуляторними органами, відповідальними за ліцензування та контроль у цій галузі в Україні.

Державна політика у сфері ліцензування базується на принципах, закріплених законодавством. Одним з ключових є принцип рівності прав для всіх суб'єктів господарювання.

У відповідності до чинного законодавства України, існує тридцять три різновиди економічної діяльності, для яких передбачено необхідність отримання спеціального дозволу, відомого як ліцензія. Цей процес ліцензування регламентується ключовим законодавчим актом – Законом України, прийнятим 2 березня 2015 року під номером 222-VIII, який носить назву "Про ліцензування видів господарської діяльності". Даний закон встановлює основні рамки для регулювання відносин у цій сфері [34].

Однак, слід зазначити, що окремі види господарської діяльності підпадають під дію спеціалізованих законів. Наприклад, сфера фінансових послуг та інші пов'язані з нею діяльності, що підлягають ліцензуванню Національним банком України, регулюються за допомогою таких законів, як "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг", "Про валюту та валютні операції" та "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні". У сфері телебачення та радіомовлення діяльність регулюється Законом України "Про телебачення і радіомовлення". Що стосується виробництва та торгівлі спиртом етиловим, кон'ячним, плодовим, зерновим дистилятом, біоетанолом, а також алкогольними напоями, тютюновими виробами і пальним, а також їх зберігання – ці види діяльності регулюються Законом України "Про державне регулювання

виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та пального". Діяльність у сфері електроенергетики, на ринку природного газу, централізованого водопостачання та водовідведення, виробництва теплової енергії, транспортування та постачання теплової енергії, а також інші пов'язані з цим види діяльності, що ліцензуються Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, відбуваються відповідно до відповідного законодавства та контролю у цих сферах.

Вищезгадані нормативно-правові акти визначають як загальні, так і спеціальні процедури ліцензування для певних видів господарської діяльності, встановлюють порядок нагляду та контролю у сферах ліцензування, а також передбачають відповідальність за порушення законодавства у цій області та інші ліцензійні умови.

Таким чином, залежно від конкретного виду господарської діяльності, який підлягає ліцензуванню, необхідно провести глибокий аналіз ліцензійних умов, оскільки вони можуть суттєво відрізнятися в залежності від специфіки сфери господарювання[22].

Основні розбіжності між ліцензуванням і франчайзингом полягають у наступному:

- Ліцензування передбачає угоду, де компанія-ліцензіар надає іншій компанії право користуватися своєю інтелектуальною власністю або виробляти продукт за певну плату. Франчайзинг же дозволяє використовувати бізнес-модель, бренд чи процеси компанії за винагороду, щоб вести бізнес як незалежний підрозділ.
- Ліцензування регулюється контрактним правом, тоді як франчайзинг може підпадати під спеціальне регулювання, або, у відсутності такого, під загальне законодавство про компанії.
- Для ліцензування не потрібна реєстрація, на відміну від франчайзингу, де вона є обов'язковою.
- Франчайзер забезпечує повне навчання та підтримку своєму франчайзі, чого не вимагається при ліцензуванні.

- Ліцензіар контролює лише використання своєї інтелектуальної власності, а франчайзер має більший контроль над бізнесом франчайзі.
- Ліцензування зазвичай включає одноразову передачу прав, тоді як франчайзинг передбачає тривалу підтримку.
- У ліцензуванні переговори часто зосереджені на умовах ліцензії, у той час як у франчайзингу існує стандартна комісійна структура.

Загалом, франчайзинг вважається більш регульованим і жорстким у порівнянні з ліцензуванням, оскільки франчайзери часто встановлюють строгі правила для франчайзі.

Франчайзинг як модель бізнесу продемонстрував свою життєздатність та ефективність, адаптуючись до постійно змінюваних умов глобального ринку. Ця система, що базується на ліцензуванні брендів, технологій, та бізнес-процесів, дозволяє компаніям швидко масштабувати свою діяльність, виходячи на нові ринки та залучаючи місцевих підприємців до розширення бізнесу.

Сучасний світовий ринок франчайзингу характеризується появою інноваційних форматів та моделей, які виникають як відповідь на зростаючу конкуренцію. Від традиційних ресторанів швидкого харчування до сучасних цифрових платформ, франчайзинг продовжує розвиватися, пропонуючи підприємцям нові можливості для ведення бізнесу.

Франчайзинг має значний вплив на роздрібний товарообіг, особливо у Сполучених Штатах Америки, де його частка становить третину від загального обсягу, тоді як у Європі цей показник досягає 12%. Ці цифри свідчать про стабільне зростання та популярність франчайзингу як ефективної стратегії розширення бізнесу.

В Європі, франчайзинговий ринок має своїх лідерів, серед яких Великобританія, Німеччина, Франція, та Польща вирізняються завдяки своїм успішним франчайзинговим мережам, які демонструють високі темпи росту та інноваційний підхід до розвитку бізнесу.

Детальний аналіз галузевої структури франчайзингового бізнесу в різних країнах, таких як США, Німеччина, та Франція, виявляє різноманітність секторів, від

гостинності до роздрібно́ї торгівлі, які використовують франчайзинг для розширення своєї присутності на ринку[23].

Франчайзинг, як сучасна та інноваційна модель бізнесу, набуває все більшої популярності та визнання у світовому масштабі, стаючи однією з найбільш привабливих та ефективних стратегій для розширення бізнесу та залучення підприємців до розвитку вже існуючих брендів. Цей метод комерційної діяльності пропонує безліч переваг, які роблять його вибором номер один для багатьох компаній, що прагнуть до швидкого зростання та глобального впливу.

До переваг франчайзинг можна віднести експоненційне зростання. Франчайзинг відкриває можливості для стрімкого розширення бізнесу, використовуючи не тільки власні ресурси компанії-франчайзера, але й інвестиції, енергію та підприємливість франчайзі, які мають велике бажання досягти успіху та реалізувати себе у власній справі.

Франчайзинг забезпечує мінімізацію ризиків. Франчайзі отримують доступ до вже випробуваної та успішної бізнес-моделі, яка була ретельно розроблена та апробована франчайзером, забезпечуючи підтримку на всіх етапах розвитку бізнесу, від старту до масштабування, що істотно знижує можливість невдачі та фінансових втрат.

Франчайзі мають привілей користуватися розгалуженою системою підтримки, яка включає в себе навчальні програми, маркетингові стратегії, інноваційне програмне забезпечення та інші необхідні інструменти для ефективного управління та розвитку бізнесу.

Завдяки прогресу в області освітніх технологій та методик, франчайзингові компанії мають змогу створювати унікальні, персоналізовані програми навчання, які враховують особливості кожного працівника, його потреби та рівень знань, що сприяє більш ефективному навчанню та розвитку.

Інтеграція онлайн-навчання та цифрових ресурсів у навчальний процес стає все більш поширеною, відкриваючи нові горизонти для доступу до знань та інформації, а також забезпечуючи більшу гнучкість та зручність у навчанні.

У контексті глобалізації та важливості англійської мови як міжнародного засобу комунікації, франчайзингові компанії, які пропонують не тільки мовні курси, але й можливості для культурного обміну та участі в міжнародних програмах, здобувають значну перевагу та визнання на світовому ринку.

Враховуючи вищезазначені аспекти, можна з упевненістю стверджувати, що франчайзинг як бізнес-модель має величезний потенціал для розвитку та прогресу у майбутньому. Він продовжує адаптуватися до змінних умов світового ринку, впроваджуючи інновації та вдосконалюючи свої стратегії для досягнення успіху в нових реаліях сучасного динамічного світу. Франчайзинг, безсумнівно, залишиться одним з ключових елементів у структурі світової економіки, пропонуючи ефективні рішення для розвитку бізнесу та розширення кордонів підприємництва. Ліцензування являє собою ключовий інструмент у сфері комерціалізації інтелектуальної власності, який займає стратегічне місце в структурі світової економіки. Цей процес надає унікальну можливість компаніям залучати до своєї діяльності передові технології, патентовані винаходи та інші види інтелектуальної власності, що були розроблені третіми сторонами, без потреби самотійно вкладати значні фінансові та часові ресурси в процес їх створення та вдосконалення.

Розглянемо детальніше декілька важливих тенденцій, які визначають напрямки розвитку ринку ліцензування на міжнародному рівні.

У контексті постійно прогресуючої глобалізації та стрімкого розвитку цифрових технологій, корпорації отримують безпрецедентні можливості для виходу на нові ринки. Ліцензування відкриває перед ними широкі перспективи для розширення географії своєї присутності та збільшення обсягів комерційної діяльності.

Сучасний світ характеризується стрімкими темпами технологічного прогресу. Інноваційні розробки в таких сферах, як штучний інтелект, блокчейн, біотехнології, відкривають нові горизонти для ліцензування, дозволяючи компаніям впроваджувати передові рішення та забезпечувати їх комерційне використання.

Зростання інвестицій в Науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР) дає поштовх для підвищення обсягів інвестицій у сферу наукових досліджень та розробок сприяє створенню інноваційних технологій та патентів, які, у свою чергу, можуть стати об'єктами ліцензування, забезпечуючи тим самим нові можливості для бізнесу.

Проте, незважаючи на зазначені перспективи, існують певні виклики, з якими компаніям доводиться стикатися при використанні ліцензування як інструменту комерціалізації. Серед них - необхідність ефективного захисту прав на інтелектуальну власність, управління ліцензійними угодами та вирішення юридичних питань, пов'язаних з ліцензуванням. Враховуючи це, для компаній, які прагнуть оптимізувати свої комерційні стратегії за допомогою ліцензування, стає критично важливим глибоке розуміння цих аспектів та ретельний підхід до їх регулювання.

Франчайзингові мережі, особливо у сфері громадського харчування, відіграють значну роль у світовій економіці.

За даними статистики, у 2023 році в Сполучених Штатах Америки функціонувало близько 805,500 франчайзинових підприємств, які згенерували економічний випуск на суму приблизно 860 мільярдів доларів. Ці заклади забезпечували роботою майже 8.7 мільйонів осіб, що свідчить про значний внесок у зайнятість населення.

Найбільшу частку у франчайзинговій індустрії займають швидкі сервісні ресторани, а роздрібна торгівля продуктами харчування та послуги займають друге місце за обсягом бізнесу. У 2023 році столові ресторани франшизи в США продемонстрували приблизний економічний випуск у 78.1 мільярда доларів, і прогнозується, що ця цифра зросте до 80.2 мільярда доларів у 2024 році [35].

Якщо порівнювати з 2022 роком, то зростання ВВП від франчайзингу у 2023 році було трохи повільнішим, на рівні 4.2%, досягаючи 521.3 мільярда доларів. При цьому, частка ВВП від франчайзингу у загальному обсязі економіки залишиться стабільною [36].

Сектори, засновані на наданні послуг, та швидкі сервісні ресторани (QSRs) продовжують демонструвати більш високі темпи зростання порівняно з іншими галузями, що підкреслює їхню важливість та потенціал для подальшого розвитку [37].

У 2021 році глобальний ринок франчайзингу досяг 100797,4 мільйона доларів США. Прогнозується, що до 2032 року цей ринок зросте до 279916,51 мільйона доларів США з річним середньорічним темпом зростання 9,73%.

Рисунок 1.2. Огляд звіту про франчайзинговий ринок від

Джерело: *Business Research insights*[24]

Глобальна пандемія COVID-19 вразила ринок надзвичайно сильно, і попит на франчайзинг зростає більше, ніж очікувалося, у всіх регіонах порівняно з попереднім рівнем до пандемії. Раптовий ріст CAGR (складений річний темп зростання) пояснюється збільшеним інтересом до франчайзингу та відновленням попиту після закінчення пандемії.

Серед власників бізнесу, які прагнуть відкрити свої підприємства, популярність франчайзингу зростає. Ця бізнес-модель надає рідкісний шанс володіти та керувати компанією, яка вже має успішну історію. Власник торгової марки, бренду або бізнес-моделі (франчайзер) та особа або група (франчайзі), які бажають

використовувати цю торгову марку, бренд або бізнес-модель для ведення бізнесу, вступають у франчайзингові відносини. Багато галузей промисловості, включаючи харчові продукти та напої, роздрібну торгівлю, здоров'я та оздоровлення, є домом для франчайзингових фірм.

Пандемія Covid-19 суттєво вплинула на ринок франчайзингу. Внаслідок карантину та інших заходів соціального дистанціювання багато франчайзингових компаній, особливо ті, що діють у секторі харчових продуктів та напоїв, були змушені тимчасово закрити свої двері або працювати з обмеженою потужністю. Це призвело до зниження доходів та прибутковості.

Проте епідемія також підкреслила адаптивність та стійкість франчайзингової моделі. Компанії, які швидко переключили свої бізнес-моделі, включивши послуги доставки на винос, кур'єрську доставку або інтернет-послуги, під час кризи досягли кращих результатів. Навіть у найскладніших ситуаціях вони продовжували обслуговувати клієнтів та заробляти гроші завдяки своїй гнучкості. Крім того, пандемія відкрила нові можливості для розширення в цьому секторі.

Розширення екологічно чистих і стійких франшиз є однією з найновіших тенденцій у цій галузі. Зараз споживачі стають все більш усвідомленими щодо проблем навколишнього середовища, і вони активно шукають компанії, які пріоритетно враховують стійкість. Франшизи, які акцентують на екологічно вигідних практиках, таких як використання відновлюваної енергії, мінімізація відходів та надання екологічно чистих товарів, стають дедалі популярнішими.

Ще однією новою тенденцією є зростання мультинаціональних франшиз. Завдяки глобалізації економіки, франчайзери все частіше розширюють свою діяльність на нові ринки. Це дозволяє їм отримати перевагу від глобального визнання свого бренду та використовувати зростання середнього класу в нових країнах. Технології також впливають на цей ринок, формуючи його значною мірою.

Залежно від застосування ринок можна розділити на франшизи продуктів харчування, франшизи готелів, франшизи магазинів, франшизи нерухомості, франшизи оренди автомобілів і дилерів, франшизи дитячого навчання та інші.

Очікується, що в найближчі роки найбільшу частку франшизного ринку займатимуть харчові франшизи.

Ринок франчайзингу можна сегментувати на франшизу бізнес-формату, франшизу розповсюдження продукції, франшизу управління та інші. Серед них, за прогнозами, франшиза бізнес-формату буде швидко розвиватися до 2028 року.

Відомі гравці ринку докладають зусиль, співпрацюючи з іншими компаніями, щоб випередити конкурентів. Багато компаній також інвестують у запуск нових продуктів, щоб розширити свій портфель продуктів. Злиття та поглинання також є одними з ключових стратегій, які використовують гравці для розширення портфоліо своїх продуктів[24].

2.2. Ризики та виклики використання інтелектуальної власності в міжнародному контексті

Франчайзинг, як одна з численних моделей комерційної діяльності, має свої специфічні характеристики, які включають певні недоліки та потенційні ризики, що можуть виникнути в процесі його реалізації та подальшого розвитку.

Значні фінансові витрати на початковому етапі: Одним з найбільш помітних бар'єрів для входження в систему франчайзингу є необхідність внесення великої вступної плати. Ця плата є своєрідним "вступним квитком", який надає підприємцю право на використання торгової марки, бізнес-моделі, корпоративного стилю та інших елементів інтелектуальної власності франчайзера.

Франчайзі, як правило, зобов'язаний діяти в рамках встановлених франчайзером правил та стандартів, що може обмежувати його можливості для інновацій та адаптації під місцеві умови ринку. Франчайзер має право контролювати багато аспектів діяльності франчайзі, включаючи маркетинг, ціноутворення, асортимент продукції та навіть вибір постачальників.

Через те, що інтереси франчайзера та франчайзі можуть не завжди збігатися, існує ризик виникнення конфліктів, особливо у випадках, коли політика франчайзера може бути спрямована на максимізацію власних прибутків за рахунок інтересів франчайзі.

Франчайзі в значній мірі залежить від загального стану та успіху бренду франчайзера. У випадку фінансових труднощів або інших негативних подій, що торкнулися франчайзера, це може мати серйозні наслідки для всієї мережі франчайзі, включаючи зниження продажів, погіршення іміджу та втрату клієнтів. Потенційні франчайзі повинні ретельно аналізувати всі можливі ризики та недоліки перед прийняттям рішення про вступ до франчайзингової мережі, а також мати чітке розуміння умов співпраці, що пропонуються франчайзером[25].

Крім франчайзингу важливу велику частку у ринку інтелектуальної власності відіграють комп'ютерні програми, відеоігри, фільми, мультфільми, книги.

Правовий захист бізнесу є невід'ємною частиною його стабільності та процвітання. Він охоплює ряд ключових аспектів, які забезпечують правову підтримку та безпеку діяльності компанії. Основоположним каменем є реєстрація бізнесу та ліцензування, що включає вибір оптимальної форми власності, офіційну реєстрацію компанії в державних органах, а також отримання всіх необхідних ліцензій та дозволів, які дозволяють законно здійснювати певні види діяльності. Ці кроки є фундаментом для забезпечення легітимності та законності бізнес-операцій[26].

Іншим важливим елементом є управління контрактами та угодами. Важливо не лише укладати, але й ретельно перевіряти всі договори з партнерами, постачальниками, клієнтами та працівниками. Контракти мають чітко визначати права та обов'язки сторін, умови співпраці, а також механізми відповідальності та вирішення можливих спорів. Це допомагає уникнути майбутніх правових конфліктів та забезпечує прозорість бізнес-відносин.

Захист інтелектуальної власності також є критично важливим для збереження унікальності та конкурентоспроможності бізнесу. Використання патентів,

авторських прав, торгових марок та інших форм інтелектуальної власності дозволяє захистити ваші інновації, бренди та творчі роботи від неправомірного використання. Це також включає захист від ситуацій, коли сторонні особи можуть намагатися зареєструвати торгову марку з назвою вашої компанії, що може позбавити вас права на власну торгову марку.

Дотримання податкового законодавства та правил бухгалтерського обліку є ще однією важливою умовою для успішного ведення бізнесу. Знання та дотримання цих норм допомагає уникнути податкових порушень, фінансових штрафів та інших санкцій, які можуть негативно вплинути на репутацію та фінансове становище компанії.

Нарешті, необхідно підкреслити значення залучення кваліфікованих юридичних радників та консультантів. Професійні юристи можуть надати неоціненну допомогу у вирішенні складних правових питань, забезпечити дотримання всіх необхідних норм та процедур, а також захистити інтереси компанії в суді. Вони є незамінними помічниками у навігації по складному світі бізнес-права.

Піратство інтелектуальної власності - це серйозна проблема, яка впливає на глобальну економіку. Воно включає незаконне копіювання та розповсюдження авторських матеріалів, таких як музика, фільми, книги, програмне забезпечення, ігри та інше. Це не тільки призводить до втрати прибутку для правовласників, але й може призвести до зниження інвестицій у нові проекти та інновації. Крім того, піратство може призвести до втрати робочих місць у секторах, які залежать від інтелектуальної власності.

Аудіопіратство – це процес копіювання та розповсюдження музичних композицій без дозволу власників авторських прав. Ця практика включає продаж музичних альбомів на аудіокасетах, компакт-дисках та розповсюдження музичних треків через комп’ютерні мережі. Історично, аудіопіратство було однією з перших форм піратства.

У сфері звукозапису існують різні способи ведення піратської діяльності:

Просте копіювання: Це найпростіший вид аудіопіратства. Під час простого копіювання відбувається копіювання оригінального запису з максимальним наближенням піратських носіїв до оригіналу за якістю та упаковкою. Наприклад, створення касет або CD-дисків з оригінальних аудіозаписів.

Незаконний запис виступів виконавців: Це більш складний вид аудіопіратства. Під час незаконного запису виступів виконавців здійснюється недозволений запис живих виступів артистів. Пірати потім тиражують ці записи та продають їх або незаконно ввозять на територію певної держави.

Ці різновиди аудіопіратства мають великий вплив на музичну індустрію та права авторів. Вони стали предметом обговорення і регулювання в багатьох країнах, де намагаються забезпечити справедливу компенсацію творцям та власникам авторських прав.

Відеопіратство – це незаконне копіювання та поширення авторських матеріалів, таких як фільми, телепередачі, музика, програмне забезпечення, ігри та інше. Це може відбуватися через різні канали, такі як фізичні носії (диски, касети) або цифрові мережі (файлові обмінники, стрімінгові сайти). Відеопіратство є серйозною проблемою, яка впливає на розвиток розвагової індустрії та економіку загалом. Воно призводить до втрати прибутку для творців та дистриб'юторів, а також до втрати робочих місць у галузях, які залежать від інтелектуальної власності. Відеопіратство також може шкодити споживачам, викладаючи їх ризику від зараження шкідливим вмістом або вірусами. Боротьба з відеопіратством вимагає міжнародної співпраці, ефективного законодавства та контролю, а також освіти споживачів про важливість поваги до прав інтелектуальної власності.

Різновиди піратських копій фільмів[27]

Камріп (CAMRip): Зйомка аматорською відеокамерою безпосередньо під час перегляду фільму в кінотеатрі. Характеризується низькою якістю відео та спотвореним звуком.

Телесінк (TS, TeleSync): Подібний до кампріпу, але камера встановлюється на триногу біля вікна в будці оператора, а дроти звуку вставляються безпосередньо в

аудіовихід проектора. Якість вища, ніж у камріпу, а звук майже не відрізняється від ліцензійної копії.

Рулон (ТС, TeleCine): Копія, виготовлена операторами кінопоказу, захоплює зображення “на льоту”. Часто має проблеми з природністю кольорів. Звук передається напряду.

ТВ-ріп (TV-rip): Копія безпосередньо з телевізора. Якість залежить від оцифровки та рівня початкового сигналу. Часто не вирізають рекламу та значок каналу.

Воркпрінт (WP, WorkPrint): “Бета-версія” фільму, виготовлена залученими до створення працівниками кіностудій чи технічних відділів.

Скрінер (DVD-Screener): Спеціальна promotional-копія фільму для журналістів перед показом. Якість висока, але є вставки, що попереджують про несумісність з масовим переглядом.

DVD-ріп (DVD-rip): Найякісніша піратська копія, виготовлена з ліцензійного диску. Якість залежить від налаштувань захоплення відео.

У минулому Сполучені Штати Америки були не лише найактивнішою країною-борцем з піратством, але й самою великою світовою країною-піратом. Це дивовижне перетворення відбулося в кіноіндустрії, яка фактично була збудована піратами.

Піратське початок на початку ХХ століття автори та режисери, що тікали зі Сходу США до Каліфорнії, створили кіноіндустрію Голлівуду. Вони уникнули контролю, який мав монопольний тримач патентів Томас Едісон через Motion Pictures Patents Company (MPPC).

У 1909 році всім компаніям було встановлено дедлайн для придбання ліцензій. Проте суб'єкти, які не мали відповідних ліцензій (вони називали себе самостійниками), розпочали протести проти монополізації кіноринку. Цей рух об'єднав продюсерів та власників кінотеатрів, які незаконно використовували обладнання та імпорту кіноплівку для створення андеграундного ринку. Так народилися п'ятицентові кінотеатри, де показували "незаконне" кіно за вхідним квитком в п'ять центів.

Монополія MPPC відповіла створенням General Film Company, яка "випадково" обвалювала будинки кінотеатрів, вилучала неліцензійне обладнання та припиняла незаконні покази кінофільмів. Це майже монополізувало розповсюдження кіно, але Вільям Фокс та інші самостійники залишилися непереможеними.

З часом законодавчі обмеження дійшли і до Заходу. Оскільки патентне право надавало охорону винаходу лише протягом 17 років, патенти втратили чинність. Народилася нова індустрія, частково завдяки піратству та порушенню прав інтелектуальної власності Томаса Едісона.

З появою безкоштовних електронних бібліотек, які надають доступ усім бажаючим до літературних творів, розглядається деякими авторами як піратство.

Піратство комп'ютерних ігор полягає у нелегальному поширенні цих ігор. Особливістю ігор є наявність захисту, який прив'язує копію гри до конкретного носія (наприклад, CD або DVD-диску). Для обходу таких обмежень пірати використовують зламані версії файлів та спеціальні емулятори зчитувачів CD або DVD-дисків.

Часто пірати також виконують локалізацію гри, хоча це зазвичай обмежується субтитрами, без озвучування. Це стає актуальним, коли офіційна локалізація ще не з'явилась або взагалі не вийшла на території конкретної країни. Деякі пірати також створюють піратські збірки, де на один носій записують кілька ігор. У таких випадках часто вирізаються окремі частини гри, наприклад, озвучування персонажів.

Піратство програмного забезпечення включає нелегальне копіювання та розповсюдження програмних продуктів через диски або комп'ютерні мережі. Це також включає зняття різноманітних систем захисту, які призначені для запобігання нелегальному використанню.

Для нейтралізації вбудованого захисту пірати використовують спеціальний клас програмного забезпечення, відомий як "cracks". Ці "cracks" - це патчі, готові серійні номери або генератори, які дозволяють обходити обмеження продукту. Крім того,

існують допоміжні програми, такі як налагоджувачі, дизасемблери, редактори ресурсів та розпакувальники, які полегшують процес зламу.

Асоціація виробників програмного забезпечення (Business Software Alliance, BSA) регулярно публікує щорічні звіти про рівень піратства програмного забезпечення. У 2011 році BSA опублікувала Глобальне дослідження піратства, яке охопило 116 країн і регіонів. Дослідження також включало опитування громадської думки щодо комп'ютерного піратства, проведене міжнародною компанією Ipsos Public Affairs у 33 країнах світу серед 15 тисяч користувачів.

Основні висновки звіту:

- Світовий рівень піратства: Середній рівень піратства у світі залишився на рівні минулого року і становив 42%. Однак обсяг тіньового ринку виріс з \$59 млрд. до \$63,4 млрд.. Це зростання відбулося за рахунок збільшення постачань персональних комп'ютерів до країн, що розвиваються, де фіксується найвищий рівень піратства.

- Регіональні особливості:

- Китай: Найбільше користувачів, які отримують програмне забезпечення із нелегальних джерел, знаходяться в Китаї.

- Інші країни з високим рівнем піратства: Серед них – Нігерія, В'єтнам, Україна, Малайзія, Таїланд, Індонезія, Саудівська Аравія, Південна Корея та Мексика[27,28].

РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ РИНКУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ УКРАЇНИ

3.1. Ринок інтелектуальної власності України та його проблеми

В Україні, інтелектуальна власність охоплює широкий спектр прав, які надаються особам за їхні інтелектуальні та творчі досягнення. Ці права включають, але не обмежуються, винаходами, торговельними марками, літературними та художніми творами, науковими відкриттями, а також комерційними таємницями та іншими формами інтелектуальної діяльності. Ці права визнаються як фундаментальні для стимулювання інновацій та культурного розвитку, а також для захисту моральних та матеріальних інтересів авторів.

Інтелектуальна власність в Україні поділяється на дві основні категорії:

1. Особисті немайнові права: Ці права нерозривно пов'язані з автором та включають визнання його авторства та захист його репутації. Вони є невід'ємними та не можуть бути передані або відчужені іншим особам.
2. Майнові права: Ці права дозволяють автору контролювати використання своїх творів та отримувати фінансову вигоду від такого використання. Вони можуть бути передані, продані або ліцензовані іншим особам, що забезпечує автору можливість отримання доходу[38].

Україна підтримує сучасну та ефективну систему інтелектуальної власності, яка відповідає міжнародним стандартам. Ця система сприяє захисту прав інтелектуальної власності, що є критично важливим для залучення інвестицій, підтримки інновацій та збереження національного інтелектуального потенціалу. Охорона інтелектуальної власності в Україні також відіграє ключову роль у розвитку винахідницьких і творчих здібностей, а також у забезпеченні справедливого винагородження за інтелектуальну працю[39].

Згідно з Конституцією України, держава зобов'язана створювати умови для захисту інтелектуальної власності, включаючи авторські права, та забезпечувати захист

моральних і матеріальних інтересів творців. Для цього в Україні діє "Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій" (УКРНОІВІ), який відповідає за регулювання та захист прав інтелектуальної власності, забезпечуючи дотримання законодавства та міжнародних угод у цій сфері[18].

В Україні, сектор інтелектуальної власності домінують великі компанії, які працюють за франчайзинговою моделлю. До таких компаній належать не лише поштові служби, але й різноманітні роздрібні магазини, які мають фізичні торгові точки, так і онлайн платформи, що функціонують як маркетплейси. Крім того, до цієї категорії входять логістичні центри та пункти видачі товарів, а також виробники і продавці одягу, які використовують франчайзинг для розширення своєї присутності на ринку та збільшення обсягів продажів.

Нова пошта - Українська приватна компанія з логістики, лідер експрес-доставки за обсягами доставлених посилок в Україні. У 2023 році компанія "Нова пошта" продемонструвала вражаючі результати, які свідчать про її стабільне економічне зростання та зміцнення позицій на ринку. "Нова пошта" зуміла подвоїти свій прибуток у порівнянні з попереднім роком. Виторг компанії зазнав зростання на 54%, що дозволило досягти суми у 36,5 мільярдів гривень. Протягом 2023 року компанія "Нова пошта" здійснила доставку 412 мільйонів відправлень, що на 30% перевищує показник попереднього року. Кількість відділень та поштоматів компанії в Україні зросла майже на 5000 одиниць, сягнувши загальної кількості 27 050 [40].

Компанія реалізувала низку значущих ініціатив, спрямованих на підтримку українського народу в складний період, після повномасштабного вторгнення.

Однією з ключових ініціатив є проєкт "Гуманітарна пошта України", який щоб благодійні фонди та волонтерські організації могли безкоштовно відправляти та отримувати гуманітарні вантажі через мережу відділень "Нової пошти" по всій країні[41].

З початку повномасштабного конфлікту, "Нова пошта" підтримує українських захисників, мобілізувавши майже 3000 своїх працівників до лав Збройних Сил України. Компанія не лише забезпечує необхідним обладнанням, таким як амуніція, форма, взуття, аптечки, дрони та інші важливі предмети, але й продовжує виплачувати їм матеріальну допомогу, що еквівалентна середній заробітній платі, для підтримки їхніх сімей[42].

Крім того, "Нова пошта" ініціювала благодійну кампанію, за якою 10 гривень з кожної комісії, отриманої за переказ коштів при оплаті автосписанням або через Інтернет, будуть перераховуватися на спеціальний рахунок Національного банку України, призначений для підтримки Збройних Сил[43].

Не менш важливою є ініціатива "Шини рвуться в бій", відправляючи вживані шини на передову, де вони можуть бути використані для облаштування оборонних споруд або інших військових потреб. [44].

Для започаткування франчайзингового відділення "Нової пошти" необхідно мати початковий капітал у розмірі від 50 000 до 200 000 гривень. Ці кошти будуть використані для проведення ремонтних робіт, придбання необхідної техніки та обладнання, а також для реалізації маркетингових заходів. Компанія прогнозує, що інвестиції в проєкт можуть окупитися протягом мінімум 8 місяців [45,46,47].

Target	Visits	Unique Visitors
● rozetka.com.ua	55.5M ↓15.88%	16.9M ↓12.93%
● prom.ua	33M ↓12.46%	11.2M ↓15.59%
● bigl.ua	2.6M ↓20.11%	1.7M ↓21.19%
● epicentrk.ua	23.4M ↓2.26%	7.5M ↓8.2%

Рисунок 1.3. статистика відвідувань популярних українських маркетплейсів протягом місяця

Джерело: Аналітична програма <https://www.semrush.com>

Розетка є найбільшим онлайн маркетплейсом, має понад 50 мільйонів візитів на місяць та майже 17 мільйонів унікальних відвідувачів. Це є найбільшим показником серед інших маркетплейсів України.

Інтернет-магазин Розетка, який є одним з лідерів ринку електронної комерції, пропонує широкий асортимент товарів, які вона реалізує безпосередньо. Проте, значна частина продукції доступна завдяки партнерству з численними третіми продавцями, які використовують платформу як маркетплейс для розширення своєї клієнтської бази. Розетка приділяє особливу увагу контролю якості товарів, що продаються на її платформі, відмовляючись від практики дропшипінгу, яка може негативно вплинути на задоволення покупців. Замість цього, компанія активно залучає до співпраці виробників та роздрібні магазини, які мають власні складські запаси, щоб забезпечити швидку та надійну доставку товарів своїм клієнтам.

Також Розетка пропонує партнерство у відкритті точок видачі замовлень, вони працюють майже як поштове відділення але тільки з замовленнями від продавців які співпрацюють з ними [48].

Аврора - велика мережа фізичних магазинів, яка працює за системою все по одному долару. Через повномасштабну російську агресію втратила понад 200 магазинів. На листопад 2023 року в Україні функціонує більше 1200 магазинів цієї мережі. Частота відкриття нових магазинів становить один кожні 14 годин. розповідають у пресслужбі мережі [49].

Аврора пропонує співпрацю по гуртовим продажам, збуту недорогих товарів від виробників, відкриття магазинів по системі франчайзинг[50].

Staff Ukrainian Clothing Company - виробник одягу, український бренд. Пропонує співпрацю, по продажу одягу через систему дропшипінг, відкриття магазинів як франчайзинг, особливо компанію цікавить розширення за кордон[51].

Якщо компанія планує міжнародну діяльність, варто подбати про захист торгової марки в інших країнах. Це можливо зробити через Укрпатент та WIPO. В Україні

існує багато компаній які спеціалізуються на допомозі реєстрації торгової марки, допомагають підготувати документи, надають консультації.

Законодавство України надає можливість реєструвати одну або декілька торговельних марок. Це стосується як фізичних осіб, так і юридичних осіб. Якщо потрібно зареєструвати торгіву марку для кількох брендів або продуктів, можна зареєструвати відповідні торгові марки на одну фізичну або юридичну особу[30].

Реєстрація Торгової марки в Україні виконується Українським інститутом інтелектуальної власності (УКРНОІВІ).

В Україні працює правило при якому домен з закінченням .ua дозволено зареєструвати тільки за наявності торгової марки вказуючі на назву домену до символів “.ua”[31].

Трапляються випадки коли вже після реєстрації неможливо зареєструвати бажаний домен з закінченням .ua, через те що зареєстрована торговельна марка повністю або частково не відповідає бажаній назві домена. Більш конкретною причиною буває наявність додаткових слів чи символів на зареєстрованій торговій марці. Через це власник марки змушений або реєструвати нову торгіву марку, що займає багато часу, або зареєструвати домен відповідно вже зареєстрованій торговій марці, або відмовитися від домену з закінченням “.ua”.

Прикладом такої ситуації є підприємство, інтернет-магазин Zirozok не зміг зареєструвати бажаний домен, через реєстрацію торгової марки з додатковими елементами - написом “HANDMADE MANUFACTURE”[32].

У сучасній Україні однією з найбільших викликів стало несподіване вторгнення з боку Російської Федерації, що спричинило серйозні труднощі у всіх сферах, також і у інтелектуальної власності, зокрема, з питань авторського подовження права та патентування . Ця ситуація могла б мати довготривалі негативні наслідки для українських інноваторів та творців, але завдяки оперативному введенню нового законодавства, що враховує виклики воєнного часу, вдалося мінімізувати ризики та забезпечити продовження захисту прав на інтелектуальну власність в країні.

13 квітня 2022 року набув чинності Закон України 2174-IX від 01.04.2022 року у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації проти України та введенням в Україні воєнного стану Верховна Рада України постановляє з дня введення воєнного стану зупиняється перебіг строків для вчинення дій, пов'язаних з охороною прав інтелектуальної власності а також строків щодо процедур набуття цих прав, визначених законами України[29].

Цей закон дозволяє відстрочити подовження прав інтелектуальної власності на час воєнного стану та 90 дні після закінчення воєнного стану. Протягом воєнного стану в Україні, перебіг строків, пов'язаних із охороною прав інтелектуальної власності, призупиняється. Це важливе положення дозволяє зберегти права на об'єкти інтелектуальної власності навіть під час надзвичайних обставинах.

Якщо на період від 24 лютого 2022 року і протягом дії воєнного стану припадає закінчення строку правової охорони на об'єкти інтелектуальної власності (наприклад, свідоцтва або патенти), є можливість здійснити необхідні дії для продовження цих охоронних документів протягом 90 днів після скасування воєнного стану. Не потрібно сплачувати додаткові збори за пропуск відповідних строків.

Протягом усього строку дії воєнного стану права залишаються чинними. Після скасування воєнного стану можливо поновити їх у загальному порядку.

Всі необхідні заяви, заперечення, відповіді та інші документи, передбачені профільними законами, також можна подати протягом 90 днів після скасування воєнного стану без додаткових зборів за поновлення, подовження або продовження строків.

Після скасування воєнного стану перебіг строків продовжується з дня, наступного за днем скасування, з урахуванням часу, що минув до їхнього зупинення.

Таким чином цей закон зовсім прибирає ризик пропуску подовження прав інтелектуальної власності, на момент воєнного стану.

У сучасній Україні існує серйозна проблематика, пов'язана з інтелектуальною власністю, зокрема, це стосується надзвичайно високого рівня піратства. Ця

проблема має глибокі коріння, які частково походять від спадщини радянської епохи, коли менталітет щодо інтелектуальної власності був значно відмінним. Україна, нарівні з іншими пострадянськими державами, успадкувала систему цінностей, в якій піратство не вважалося серйозним злочином, що призвело до високого рівня нелегального розповсюдження інтелектуальних продуктів. Це становить значний виклик для сучасної України у сфері захисту прав на інтелектуальну власність та створення ефективної системи боротьби з піратством. В Україні, згідно з дослідженнями в більшості випадків 53% користувачів отримують програмне забезпечення з піратських джерел, наприклад користуються торрентами, піратськими сайтами, купують піратські диски на не ліцензованих ринках або завантажують з інших джерел та мережі Інтернет. А 16% користувачів в Україні роблять це завжди.

Така ситуація спостерігається в усіх країнах бувшого радянського союзу та СНД. Україна не є виключенням, однак ця тенденція з часом змінюється. Все більше людей починають користуватися ліцензійними програмами, купляти ліцензійні фільми та користуватися іншими продуктами.

Великою мірою це зумовлено тим що у людей з'явився доступ до ліцензійних продуктів. До прикладу ще у 2010х роках на полицях магазинів дисків комп'ютерних ігор було практично неможливо знайти ліцензійний продукт. Зараз такі магазини зникли, оскільки піратські фільми та крякнуті програми можна завантажити в мережі Інтернет. Це в більшості випадків безкоштовно або умовно безкоштовно, тобто за перегляд реклами. Однак багато програм потребують постійного оновлення, інколи їх дуже важко знайти. Їх завантаження несе за собою небезпеку перед вірусами для комп'ютера або іншого носія інформації, наприклад телефона.

У зв'язку з високим рівнем піратської активності в Україні, яка є значною проблемою для авторів та розповсюджувачів цифрового контенту, більшість компаній, що займаються продажем цифрових товарів, змушені приймати нестандартні заходи у формуванні своєї цінової політики. Це відбувається через

необхідність адаптації до місцевих ринкових умов, де піратство є поширеним явищем. В результаті, в Україні ціни на різноманітні цифрові продукти, такі як онлайн-підписки, відеоігри, фільми, різноманітні програми та програмне забезпечення, є значно нижчими порівняно з цінами, які можна зустріти в країнах Європейського Союзу. Така ситуація виникає через спроби залучити легальних користувачів, які б могли віддавати перевагу офіційному придбанню контенту замість його нелегального завантаження. Зниження цін є одним із способів боротьби з піратством, надаючи споживачам більш доступні варіанти для легального використання цифрових товарів.

Проблема піратства, хоча й є значною перешкодою для глобальної індустрії інтелектуальної власності, не має такого великого впливу на виробників в Україні. Це пояснюється тим, що основна частина цифрових товарів, які споживаються в країні, включаючи програмне забезпечення, кінофільми, відеоігри та інші подібні продукти, є імпортованими і виробляються здебільшого зарубіжними компаніями. Таким чином, українські виробники не відчують безпосередньо на собі збитків від піратства настільки, наскільки це може відчувати міжнародна спільнота, оскільки вони не є первинними власниками більшості цифрових продуктів, які потрапляють на внутрішній ринок. Однак, це не зменшує важливості проблеми і необхідності розробки ефективних механізмів захисту прав на інтелектуальну власність, що будуть сприяти розвитку внутрішнього ринку інтелектуальних продуктів та захисту інтересів українських авторів і виробників.

3.2. Пропозиція щодо збільшення прибутку українських компаній при використанні інтелектуальної власності

Однією з ключових стратегій на сьогодні, яку рекомендується впроваджувати більшості українських компаній для забезпечення стабільності та безпеки, є захист

їхніх підприємств, активів та співробітників. Враховуючи поточні умови, ефективним рішенням може бути релокація частини бізнесу до більш захищених та віддалених регіонів країни, подалі від лінії фронту, що дозволить уникнути небезпеки, пов'язаної з близькістю до зони конфлікту. Крім того, інвестування ресурсів та розширення діяльності за межами України, наприклад, шляхом відкриття філій у сусідніх країнах або інших регіонах, може не тільки знизити ризики, але й відкрити нові можливості для росту та розвитку. Це також включає в себе можливість розміщення серверів та інших критичних ІТ-інфраструктур у безпечних локаціях за кордоном, що забезпечить надійність та доступність даних навіть у випадку локальних перебоїв.

Наприклад поштова компанія Нова Пошта почала інвестувати за кордон, відкриваючи там нові відділення для міжнародних перевезень. Таким чином компанія не просто переміщує інвестиції за кордон для безпеки, а розширюється, надаючи нові можливості внутрішньому українському споживачу.

На веб-сайті компанії Staff Ukrainian Clothing Company підкреслюється, що однією з ключових стратегічних цілей є розширення ринку збуту шляхом експорту своєї продукції. Такий крок не матиме будь якого впливу на українських споживачів, але допоможе збільшити прибуток компанії. Це стає можливим завдяки тому, що високоякісний одяг, вироблений в Україні, користується попитом на міжнародних ринках, де він може бути реалізований за більш високою ціною, що в свою чергу сприяє зростанню доходів компанії. Окрім того, вищий рівень життя за кордоном та платоспроможність іноземних споживачів робить експорт особливо привабливим, оскільки це відкриває перед компанією перспективи для збільшення продажів та розширення бізнесу.

Однією з найбільш актуальних проблем, з якими стикаються суб'єкти господарювання в контексті інтелектуальної власності, є необхідність ефективного захисту авторських прав та боротьба з піратством. Це особливо важливо в сучасному цифровому світі, де інтелектуальна власність легко може бути скопійована та незаконно розповсюджена. З метою забезпечення базового рівня

захисту, компаніям слід розглянути можливість патентування своїх унікальних виробів, технологій та товарів, а також реєстрації торговельних марок. Ці заходи дозволять не тільки правово охороняти свої інновації, але й значно підвищити рівень безпеки інтелектуальної власності. На жаль, багато підприємств не приділяють належної уваги цим аспектам, що може призвести до втрати контролю над власними інтелектуальними активами та фінансових збитків. Тому, важливо не ігнорувати ці кроки та вживати всіх необхідних заходів для захисту інтелектуальної власності.

У зв'язку з триваючими військовими діями на території України, багато підприємств змушені призупиняти свою діяльність під час повітряних тривог, щоб забезпечити безпеку своїх працівників та клієнтів. Такі заходи безпеки необхідні, але вони суттєво скорочують ефективний робочий час, що може негативно позначатися на продуктивності бізнесу. Іноді спостерігаються ситуації, коли покупці, незважаючи на загрозу, бажають продовжувати покупки, проте магазини змушені закриватися для дотримання правил безпеки. Це створює певні незручності як для споживачів, так і для власників бізнесу. Крім того, навіть онлайн-бізнеси відчують вплив цих обставин, оскільки в разі повітряної тривоги кол-центри також можуть припинити обслуговування дзвінків, що ускладнює зв'язок з клієнтами та ведення комерційної діяльності. Такі перерви в роботі можуть призводити до зниження обсягів продажів та доходів, а також створюють додаткові виклики для підтримання стабільності та розвитку бізнесу в умовах війни.

Одним із можливих рішень, яке може частково вирішити цю проблему, є використання вендингових автоматів. Ці автомати здатні функціонувати безперервно, цілодобово, що дозволяє покупцям здійснювати покупки в будь-який час, незалежно від обставин. Навіть у разі повітряної тривоги, коли більшість магазинів закриті та люди шукають безпечного притулку, вендингові автомати продовжують працювати, дозволяючи покупцям придбати необхідні товари, хоча це й може становити певний ризик для їхньої безпеки. Така можливість купувати

товари в автоматичному режимі може бути особливо важливою в умовах, коли кожна хвилина на рахунку, і люди не можуть дозволити собі витратити час на пошуки відкритих магазинів або чекання в чергах.

В Україні, придбання франшизи для вендингових автоматів часто вимагає значних фінансових інвестицій, оскільки вартість входу в таку франшизу зазвичай є досить високою. Це може стати суттєвим бар'єром для потенційних підприємців, які розглядають вендинг як можливість для бізнесу. У багатьох випадках, безпосереднє замовлення вендингового автомата безпосередньо у виробника може виявитися набагато більш економічно вигідним рішенням, оскільки це дозволяє уникнути додаткових витрат, пов'язаних з франшизними зборами. Крім того, презентації франшиз часто містять прогнози прибутку, які можуть бути завищені або нереалістичні, пропонуючи цифри, що вказують на середній або навіть вищий рівень можливого доходу, як мінімально очікуваний. Це може ввести в оману потенційних франчайзі, які можуть очікувати високих прибутків без реального розуміння ринкової ситуації та фактичних можливостей вендингового бізнесу. Тому, перед прийняттям рішення про входження в франшизу, важливо ретельно проаналізувати всі аспекти та потенційні ризики, а також зважити можливість прямої покупки автомата у виробника.

Для того, щоб стимулювати швидкий розвиток франчайзингового бізнесу в Україні, одним з ключових кроків може стати зниження вартості роялті. Це дозволить зробити франшизи більш доступними для широкого кола підприємців, сприяючи тим самим їхньому поширенню. Окрім того, надання якісної та постійної підтримки у сферах обслуговування, навчання, маркетингу та інших специфічних аспектах є надзвичайно важливим для успіху франчайзі. Така підтримка повинна включати допомогу у вирішенні поточних проблем, а також надання стратегічних порад, які допоможуть франчайзі ефективно розвивати свій бізнес.

Щоб залучити інвесторів, пропозиція франшизи має бути максимально привабливою, з чіткими перевагами та перспективами розвитку. Важливо також встановити справедливий розподіл прибутків між франчайзі та франшизодавцем,

що відображатиме внесені зусилля та інвестиції обох сторін у маркетинг, виробництво, підтримку та інші ключові сфери діяльності. Справедливий розподіл прибутку не тільки мотивує франчайзі до розвитку та розширення бізнесу, але й сприяє підвищенню лояльності та довіри до франшизи. Це, у свою чергу, може призвести до значного зростання прибутків завдяки активному розширенню мережі франчайзі, залученню нових інвесторів та швидкому масштабуванню бізнесу на нові ринки.

Враховуючи виклики, які можуть виникнути при впровадженні франшизного бізнесу, можна розглянути можливість зниження строгих вимог до франчайзі, але не їх повного прибирання. Це може стати ефективним кроком у розвитку цього бізнес-плану.

Після придбання початкового пакету франчайзі, можна надавати підтримку, але при цьому не надавати право на використання торгової марки. Це дозволить ізолювати бренд від можливих негативних наслідків, які можуть виникнути в результаті помилок або недоліків у роботі нових франчайзі.

Такий підхід дозволить приймати до франшизи і тих, хто тільки робить свої перші кроки на ринку. Новачки зможуть отримати необхідні навички та знання, а потім, коли вони будуть готові, їм можна буде надати право на використання торгової марки.

Це не тільки допоможе залучити більше людей до франшизного бізнесу, але й дозволить новим учасникам ринку розвиватися та навчатися, не ризикуючи репутацією бренду. За таких умов, франшизний бізнес стане більш привабливим для потенційних інвесторів, що сприятиме його розвитку та розширенню.

В контексті франшизного бізнесу, деякі компанії виявляються занадто контролюючими у відношенні до своїх франчайзі. Це, безумовно, має свої переваги, особливо коли йдеться про встановлення стандартів якості товарів та послуг. Однак, іноді такий контроль може стати перешкодою для розвитку бізнесу, особливо в сферах маркетингу та управління.

Наприклад, деякі компанії продовжують володіти майном, яке було оплачене франчайзі, і в будь-який момент можуть припинити співпрацю з ним. Це створює певну напруженість в бізнес-відносинах, коли одна сторона має значну перевагу, а інша опиняється в менш вигідних умовах.

Зменшення такого контролю може значно збільшити попит на франчайзі з боку інвесторів. Найбільш привабливою для інвесторів буде ситуація, коли відсоток роялті або комісія є невеликою, а вступний платіж не є великим. Це дозволить початкові інвестиції окупитися протягом декількох років.

Важливо зазначити, що багато компаній, особливо в галузі дитячих автоматів, часто перебільшують реальну окупність свого продукту. Це може призвести до нереалістичних очікувань і, в кінцевому рахунку, до розчарування. Тому важливо, щоб потенційні франчайзі ретельно досліджували можливості перед вкладанням своїх коштів.

Враховуючи все вищесказане, можна зробити висновок, що зменшення контролю з боку компанії-власника франшизи може стати ключем до залучення більшої кількості інвесторів та до розвитку франшизного бізнесу в цілому.

ВИСНОВКИ

У процесі виконання даної кваліфікаційної роботи досягнуто поставленої мети, за результатами чого зроблено наступні висновки.

1. Розглянуто види інтелектуальної власності у міжнародному бізнесі. Існує безліч форм інтелектуальної власності, включаючи, але не обмежуючись, авторськими правами, патентами, ліцензуванням та франчайзингом.

Авторські права та патенти, наприклад, дають власникам ексклюзивні права на свої твори та винаходи відповідно. Це може включати все, від літературних та художніх творів до винаходів, дизайнів та комерційних секретів.

Ліцензування та франчайзинг, з іншого боку, дозволяють компаніям використовувати інтелектуальну власність інших компаній за певну плату. Це може бути особливо корисним для компаній, які хочуть розширити свій бізнес без необхідності створювати власні товари або послуги.

Важливо зазначити, що в залежності від конкретних обставин, для підприємства може бути доцільним використовувати різні форми інтелектуальної власності. Наприклад, компанія, яка працює в галузі технологій, може виявити, що патенти є найбільш важливими, тоді як видавнича компанія, ймовірно, буде більше зосереджена на авторських правах.

Однак, незалежно від того, яку форму інтелектуальної власності вибирає підприємство, важливо мати чітку стратегію захисту цих прав, особливо при виході на міжнародні ринки. Це включає в себе не тільки захист власних прав, але і запобігання порушенню прав інших, що може призвести до юридичної та фінансової відповідальності.

2. Переглянуто інструменти захисту інтелектуальної власності. Є можливість як і самотійно напряду звернутися до порушників прав інтелектуальної власності, так і через суд. У випадках порушення авторських прав, судовий процес може бути довгим і ресурсоємним. Альтернативою є написання претензії, що може бути

швидким та економічним рішенням, особливо якщо немає фінансових вимог до порушника. Такий підхід може ефективно вирішити конфлікт.

Є різні способи відстеження та захисту авторських прав. Онлайн платформи автоматично перевіряють вміст на порушення цих прав. Існують інструменти для самостійної перевірки порушень. Авторське право виникає автоматично при створенні твору без формальної реєстрації. Право на авторство належить особі, поки не доведено, що інший створив твір раніше.

Є стратегії для виявлення порушень інтелектуальної власності. Експерти можуть допомогти оцінити ситуацію, виявити порушення та запропонувати рішення. Інструменти, як WIPO ALERT, дозволяють самостійно перевіряти права. В Україні можна звернутися до Укрпатенту для інформації про реєстрацію прав.

3. Визначено основні ризики які постають перед власниками інтелектуальної власності. Захист інтелектуальної власності важливий для унікальності та конкурентоспроможності бізнесу. Використання патентів, авторських прав, торгових марок захищає інновації та бренди. Це включає захист від спроб реєстрації вашої торгової марки сторонніми особами. Піратство інтелектуальної власності - це глобальна проблема, що включає незаконне копіювання та розповсюдження авторських матеріалів. Це призводить до втрати прибутку, зниження інвестицій у нові проекти та втрати робочих місць у відповідних секторах.

Асоціація виробників програмного забезпечення, яка є провідним глобальним органом у цій галузі, щорічно публікує детальні звіти про стан піратства програмного забезпечення у світі. У 2011 році вони провели всеосяжне глобальне дослідження, яке охоплювало 116 країн, щоб отримати більш точне уявлення про масштаб цієї проблеми.

Згідно з цим дослідженням, середній світовий рівень піратства програмного забезпечення досяг 42%. Це означає, що майже половина всього програмного забезпечення, що використовується у світі, була отримана нелегально. Це призвело

до того, що обсяг тіньового ринку програмного забезпечення зріс до астрономічної суми в \$63,4 мільярди.

Найбільша кількість користувачів, які нелегально використовують програмне забезпечення, знаходяться в Китаї. Однак ця проблема є актуальною і для інших країн з високим рівнем піратства, таких як Нігерія, В'єтнам, Україна, Малайзія, Таїланд, Індонезія, Саудівська Аравія, Південна Корея та Мексика. У цих країнах піратство програмного забезпечення є поширеним явищем, що підкреслює необхідність глобальних заходів для боротьби з цим незаконним діянням.

4. Було розроблено декілька стратегій для підвищення прибутковості українських підприємств, що працюють в сфері інтелектуальної власності. Автори, які створюють інтелектуальні продукти, часто стикаються з проблемою піратства, особливо в умовах сучасного цифрового світу, що може призвести до значних втрат доходів.

В Європі, зокрема в Німеччині, активно ведеться боротьба з незаконним розповсюдженням контенту. Німецькі законодавці вживають рішучих заходів проти порушників авторських прав, включаючи великі штрафи за такі порушення. Франчайзинг вважається ефективною бізнес-моделлю, але він також має свої виклики. Одним з них є високі витрати на вступ до франчайзи. Однак, зменшення контролю з боку компанії-власника франшизи може сприяти залученню більшої кількості інвесторів та подальшому розвитку франшизного бізнесу.

Окрім того, завантаження аудіозаписів на стрімінгові платформи може стати ефективним способом для авторів монетизувати свою музику та захистити свої авторські права. Це дозволяє авторам отримувати дохід від своєї творчості, а також забезпечує їх права в умовах цифрової ери.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Огляд практики Верховного Суду у спорах щодо захисту прав інтелектуальної власності, URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/intel_vlasnist_27_05_2021.pdf
2. Всесвітня організація інтелектуальної власності (BOIB), URL: <https://www.wipo.int/about-ip/en/>
3. Інформація про право інтелектуальної власності від довідково-інформаційної платформа правових консультацій. URL: https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/Право_інтелектуальної_власності
4. Типи патентів. URL: <https://www.upcounsel.com/types-of-patents>
5. Про типи патентів від доктора права. URL: <https://www.legalzoom.com/articles/what-are-the-different-types-of-patents>
- 6.3. Інформація про авторське право від довідково-інформаційної платформа правових консультацій. URL: https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/Авторське_право
7. Види торгових марок, роз'яснення від юриста, URL: https://lawflagman.com.ua/blog/intelektualna_vlasnist/torgovye_marki.html
- ВИДАЛИТИ - 8. <https://opendatabot.ua/open/trademarks>
9. Закон України Про авторське право і суміжні права. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>
10. Про промислові дизайни. Підручник за ред. проф. П. М. Цибульова та доц. А. С. Ромашко. сторінки 25 та 240-243. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/f10814f3-44d4-4558-b79b-b763120e293a/content>
11. Міжнародний науковий журнал «Грааль науки» № 32 (жовтень, 2023), про інтелектуальну власність в Україні та в зарубіжних країнах, DOI 10.36074/grail-of-science.13.10.2023.009, URL:

https://www.researchgate.net/publication/375476090_INTELEKTUALNA_VLASNIST_V_UKRAINI_TA_V_ZARUBIZNIH_KRAINAH

12. Про географічні показники. Підручник за ред. проф. П. М. Цибульова та доц. А. С. Ромашко. сторінки 26 та 273-274. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/f10814f3-44d4-4558-b79b-b763120e293a/content>

13. Про торгові таємниці. Підручник за ред. проф. П. М. Цибульова та доц. А. С. Ромашко. сторінка 22. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/f10814f3-44d4-4558-b79b-b763120e293a/content>

14.WIPO ALERT Database Search, URL: <https://www.wipo.int/web/wipo-alert/database-search>

15.Прояснення від Google про роботу Conten ID, URL: <https://support.google.com/youtube/answer/2797370?hl=en>

16.Сайт подання скарги в Google DCMA Dashboard, URL: <https://reportcontent.google.com/dashboard?product>

17.Як боротися з онлайн-плагіатом, URL: <https://labnol.blogspot.com/2006/07/dealing-with-website-plagiarism-when.html>

18.Про УКРНОІВІ, URL: <https://ukrpatent.org/uk/articles/UKRNOIVI-about>

19.Про правове регулювання інтелектуальної власності в Україні, URL: https://minjust.gov.ua/m/str_4487

20.Закон України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав інтелектуальної власності, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2974-20#Text>

20.5 Порада від Wisegroup що робити, якщо порушені ваші авторські права, URL: <https://wisegroup.com.ua/ua/shho-robiti-yakshho-porusheni-vashi-avtorski-prava/>

21.<https://osvita.ua/vnz/reports/management/15398/>

22.Про Ключові питання про ліцензії для бізнесу, URL: https://biz.ligazakon.net/aktualno/7736_bznes-v-ukran-ltsenz

23. Про ринок франчайзингу в Україні та світі, URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/9904>
24. Огляд ринку франшиз, URL: <https://www.businessresearchinsights.com/market-reports/franchise-market-108346>
25. Бондаренко Н. М., Савченко Д. В. Ринок франчайзингових послуг в Україні: переваги та недоліки. Науковий погляд: економіка та управління. 2020. № 2 (68). С. 7–11. DOI: <https://doi.org/10.32836/2521-666X/2020-68-1>
26. Про Правовий захист бізнесу, розділ №3, URL: https://jurliga.ligazakon.net/news/224410_zakhist-bznesu-yak-perevriti-rizikov-vidi-dyalnost
27. Є.І. Ходаківський, В.Пю Якобчук, І.П. Литвинчук - "Інтелектуальна власність, Економіко-правові аспекти". Розділ 3.1.3., URL: https://pidru4niki.com/1685030363580/pravo/kontrafaktsiya_piratstvo
28. Щорічне дослідження Business Software Alliance, URL: <https://www.cio.com/article/276704/enterprise-software-business-software-alliance-s-annual-study-shows-software-piracy-declining-in-man.html>
29. Закон України про захист інтересів осіб у сфері інтелектуальної власності під час дії воєнного стану, введеного у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації проти України, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2174-20#Text>
30. Порада від Дія Бізнес як зареєструвати торговельну марку в Україні, URL: <https://business.diia.gov.ua/handbook/torgovelnna-marka/ak-zareestruvati-torgovelnna-marku-™>
31. Правила реєстрації доменів .UA, URL: <https://www.ukraine.com.ua/uk/wiki/domain/registration/rules-ua/>
32. Приклад торгової марки, коли неможливо зареєструвати бажаний домен URL: <https://sis.nipo.gov.ua/uk/search/detail/1476776/>
33. Новина про штрафи в Німеччині, URL: <https://www.rbc.ua/rus/travel/tisyachi-evro-ukrayintsyam-nimechchini-prihodyat-1677663857.html>

34. Закон України, "Про ліцензування видів господарської діяльності", URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>
35. Статистика про франшизу в США, URL: <https://www.statista.com/topics/5048/franchising-in-the-us/>
36. Результати франчайзингової індустрії ресторанів із повним обслуговуванням у Сполучених Штатах з 2013 по 2023 роки з прогнозом на 2024 рік, URL: <https://www.statista.com/statistics/252165/economic-output-of-the-us-table-full-service-restaurants-franchise-industry/>
37. Економічний звіт від міжнародної асоціації франчайзингу за 2023 рік, URL: <https://www.franchise.org/sites/default/files/2023-03/2023-Franchising-Economic-Report.pdf>
38. Про право на інтелектуальну власність, URL: <https://legalaid.gov.ua/publikatsiyi/zahyst-prav-na-intelektualnu-vlasnist/>
39. Правове регулювання інтелектуальної власності в Україні, URL: https://minjust.gov.ua/m/str_4487
40. Журнал Forbes UA про результати Нової пошти і Укрпошти за 2023 рік, URL: <https://forbes.ua/news/nova-poshta-za-2023-rik-narostila-pributok-ukrposhta-skorotila-zbitki-08032024-19730>
41. Нова пошта про "Гуманітарна пошта України", URL: https://novaposhta.ua/humanitarian_post
42. Стаття від kamenskoe city про допомогу Нової пошти під час війни, URL: <https://kamenskoe.city/news/view/donati-dlya-zsu-gumanitarna-poshta-ta-pidtrimka-dsns-shho-robit-nova-poshta-pid-chas-vijni>
43. NikopolNews, стаття про нову пошту, URL: <https://nikopolnews.net/ukraina/janina-nova-poshta-zapustila-novu-poslugu-yaka-dopomozhe-zsu-yak-vona-pracjuje/>
44. novyny.live про ініціативу Нової Пошти, URL: <https://economics.novyny.live/nova-poshta-ogolosila-vazhlivu-sotsialnu-initsiativu-dlia-zsu-detali-164996.html>

45. Нова пошта, пропозиції що до партнерства, URL: <https://novaposhta.ua/becomeagent>
46. Медіа проект speka про Нову Пошту, URL: <https://speka.media/yak-vidkriti-viddilennya-na-umovax-fransizi-instrukciya-vid-novoyi-posti-p046l9>
47. Стаття про франшину Нвої Пошти, URL: <https://thepage.ua/ua/economy/nova-poshta-franshiza-yak-vidkriti-viddilennya>
48. Про франшизу ROZETKA, URL: <https://rozetka.com.ua/ua/pages/franchise/>
49. Журнал Forbes про компанію Аврора, URL: <https://forbes.ua/company/merezha-multimarketiv-avrrora-vidkrila-rozpodilchiy-tsentr-u-lvovi-na-7000-kv-m-10112023-17184>
50. Пропозиції співпраці від Аврора, URL: <https://avrrora.ua/#aboutBlock>
51. Пропозиції співпраці від Sruff Clothes, URL: <https://www.staff-clothes.com/cooperation/>

ОГЛЯД ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *International Franchise Association / Franchising economic outlook 2023 / Research by: FRANdata, Alka Sinha, Jin Qi, Kaylyn Matis / 2023, pages: 39/ Available at: <https://www.franchise.org/sites/default/files/2023-03/2023-Franchising-Economic-Report.pdf>*

The International Franchise Association, known as IFA, is a trade group that specializes in government and public relations efforts for the franchise industry. This association plays an important role in the support and development of this industry by focusing on important issues related to franchising.

IFA publishes data on franchising activity through a partnership with the US Census Bureau. This partnership allows the association to collect and analyze critical information that helps address key industry issues.

In addition, IFA litigates on behalf of its members in cases that reach the US Supreme Court.

This shows the high level of legal support that the association provides to its members, protecting their interests at the highest level.

IFA also actively lobbies on workforce issues at the local, state and federal levels. This includes such important topics as raising the minimum wage, employee classifications and legislation on health care. These efforts show how focused the IFA is on supporting the interests of its members and the entire franchise industry as a whole.

2. *Business Software Alliance's Annual Study Shows Software Piracy Declining in Many Countries / Available at: <https://www.cio.com/article/276704/enterprise-software-business-software-alliance-s-annual-study-shows-software-piracy-declining-in-man.html>*

CIO, as a platform, attracts the largest concentration of enterprise IT leaders and business technology executives, providing unparalleled opportunities to share experiences and knowledge on business strategy, innovation and leadership.

CIO readers gain key insights into developing their careers and the careers of their employees. This includes information on certification, hiring practices and skills development, as well as a solid foundation for the digital transformation of their businesses.

CIO becomes the go-to place for IT leaders to find the latest trends, research and strategies,

that will help them lead their teams and businesses to succeed in the digital world. Through CIO, they can learn new ways of doing business using technology and get advice from leading industry experts.

Thus, the CIO not only attracts highly qualified professionals, but also provides them with the tools and resources to

necessary to succeed in today's business environment. This makes CIO an indispensable resource for any top-performing IT leader.

3. Franchising in the U.S. - statistics & facts / Statista company / Available at: <https://www.statista.com/topics/5048/franchising-in-the-us/#topicOverview>

Statista, a global data and business intelligence platform, has a vast collection of statistics, reports and insights covering more than 80,000 topics from 22,500 sources in 170 industries. Founded in Germany in 2007, Statista currently operates in 13 locations around the world and employs around 1,100 professionals.

Their passion for knowledge and innovation drives us to be thought leaders in our field. As pioneers shaping the future of the data economy, their ultimate goal is to create a world that is more transparent, reliable and trustworthy. They strive to provide evidence-based decision-making that positively impacts society.

Statista -

it's not just a platform for data, but a powerful tool that helps organizations and professionals better understand the world around them. They offer their users access to a

wealth of data that they can use to improve their products, services and strategies. Their mission is

help people and organizations use data to positively impact society. With Statista, users can make informed decisions that increase efficiency and productivity.

4. *World Intellectual Property Organization (WIPO)*

The World Intellectual Property Organization (WIPO) is a global forum for intellectual property (IP) services, policy, information and cooperation. We are a self-financing agency of the United Nations, which unites 193 member states.

Their task is to

to lead the development of a balanced and effective international IP system that promotes innovation and creativity for the benefit of all. Their mandate, governing bodies and procedures are defined in the WIPO Convention, which established WIPO in 1967.

WIPO is not just an organization, but also a meeting place for all those interested in intellectual property issues.

We work to ensure that intellectual property is protected and used appropriately around the world. Our work helps stimulate innovation and creativity, which in turn contributes to economic development and social progress.

5. *Forbes about Ukrainian companies*

Forbes embodies this approach in everything we do, including our editorial coverage and the communities we work with. We strive for systemic change that affects business, culture and society as a whole.

Forbes gives people the knowledge, resources, inspiration and connections they need to succeed.

We are committed to helping people realize their ambitions by giving them the tools to achieve their goals.

Forbes in numbers

- More than 250 awards: Forbes is recognized for its excellent work in many fields.
- 500 employees worldwide: Our team consists of 500 talented professionals working around the world.

- 5.33 million readers (MRI, Fall 2023)**: Millions of people read our content.
- 77.8 million global digital audience (ComScore, December 2023): Our digital influence reaches nearly 78 million people worldwide.
- More than 2,800 journalists: We have experienced journalists who provide high-quality editorial coverage.
- Over 52.1 million social impressions: Our social media is highly influential, with over 52 million impressions.
- More than 40,000 global summit participants: Our summits attract thousands of participants from around the world.
- 42 global editions: Forbes publishes 42 global editions covering different regions and topics.

6. *Types of Patents: Everything You Need to Know / Upcounsel company / Available at: <https://www.upcounsel.com/types-of-patents>*

UpCounsel is the first legal platform to help fast-growing companies build their own customized legal teams. Thanks to the world's largest network of independent lawyers, UpCounsel can solve any legal project - whether it is a one-time consultation, a specialist a full-time freelancer or an entire legal department outsourced. By streamlining the attorney-client workflow through technologies including online documents and digital signatures, it offers a true 21st century legal experience.

UpCounsel was founded in 2012 with the goal of accelerating business by revolutionizing the way legal work is done. UpCounsel's attorneys have worked on behalf of tens of thousands of companies, including some of the top startups and Fortune 500 companies, attesting to their ability to handle legal issues of any complexity and scope. From small startups to large corporations.

7. *LegalZoom/ What are the different types of patents? / Available at: <https://www.legalzoom.com/articles/what-are-the-different-types-of-patents>*

The company describes itself as follows:

We are here for many. For those who are determined to succeed, for goals that motivate them, for loved ones who inspire them.

We support technology that simplifies the process, attorneys and tax experts who go out of their way to make it effortless, and trusted partners, which help to cross the next barrier, it seems less jumpy.

We are for opening doors, opening second places and opening eyes to what is possible. We're all about inspiring people to take the first step and every step after it. We're all for making sure everyone gets a fair chance.

For many people,

who want to start a business the right way, for the many families who depend on them, for the many ideas they have to protect, we are LegalZoom. And we're here to make it all official. We are here to help you turn your dreams into reality, giving you the tools you need to achieve your goals. We believe in the power of technology, to make complex things simple and we believe in the power of people to make the impossible possible. We are here to help you discover new opportunities, grow your business and realize your potential. We are here to help you protect your ideas, your dreams and your future success. We're LegalZoom, and we're here to help you make it all official.

8. About Business Research insights / Updated On: 27 May 2024 / FRANCHISE MARKET REPORT OVERVIEW / Available at:
<https://www.businessresearchinsights.com/market-reports/franchise-market-108346>

Business Research Insights is a unique organization that offers expert analysis and accurate data-driven market intelligence, helping companies of all sizes make informed decisions. We develop innovative solutions for our clients, helping them to cope with any challenges,

which may arise over time and affect their business. At Business Research Insights, our main goal is to provide our clients with detailed market analysis, including a panoramic view of the market in which they intend to enter and establish themselves. Our individual reports contain a unique combination of specific findings and qualitative assessment of factors,

that shape the market to support companies in achieving sustainable growth. Our team of experienced analysts and consultants use standard research tools and techniques to gather and present comprehensive market research backed by relevant data. Here are some key areas,

which we focus on when developing your report.

Business Research Insights is not just an organization, it is a team of professionals working together to help your business grow. We believe in the power of data and analytics, and we use that power to help you make informed decisions. We understand that every business is unique,

and that's why we offer customized solutions that meet your specific needs. We are here to help you understand your market, define your goals and develop strategies to help you achieve them. We are Business Research Insights and we are here to help you succeed.

9. Amit Agarwal / How to Deal with Online Plagiarism: When People Copy your Blog Articles Without Permission / Available at:
<https://labnol.blogspot.com/2006/07/dealing-with-website-plagiarism-when.html>

Amit Agarwal, a web geek and solopreneur, is India's first professional blogger. He holds a degree in Computer Science Engineering from I.I.T. Roorkee and worked at ADP Inc. Google and Microsoft recognized him for his technical expertise. He has also written articles on personal technology for major publications.

At Digital Inspiration, we create solutions that that use the capabilities of Google Workspace and Google Apps Script. We've developed several popular productivity tools used by the world's largest companies and universities. Amit is the author of a highly rated technology blog where he writes software and mobile application guides.

His site Digital Inspiration has twice won the Best Technology Blog Award on Indibloggies.

Amit has appeared on various TV channels and radio shows including CNN IBN, BBC Radio, CNBC and NDTV. The Economic Times calls him a thinker who looks beyond the obvious.

10. What Is Intellectual Property and What Are Some Types? / Investopedia / Available at: <https://www.investopedia.com/terms/i/intellectualproperty.asp>

Founded in 1999, Investopedia's mission is to simplify financial decisions and information to give readers the confidence to manage every aspect of their financial lives. Our goal is to make complex financial concepts accessible and understandable to everyone.

Millions of our readers come to us from all over the world and from various walks of life. Some of them are learning about money and investing for the first time, while others are seasoned investors, business owners, professionals, financial advisors and executives looking to improve their knowledge and skills. No matter who they are, we're here to help.

Investopedia is part of the Dotdash Meredith family of publishers.

As part of this extended family, we strive to provide the best information and resources for our readers to make informed financial decisions. Our passion for education and desire to help others makes us an indispensable resource for anyone looking to improve their financial lives.

Короткий звіт за результатами перевірки кваліфікаційної роботи антиплагіатною інтернет-системою Unicheck

Ім'я користувача:
Міжнародного менеджменту Олійник Вікторія

ID перевірки:
1016332951

Дата перевірки:
08.06.2024 00:52:44 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
08.06.2024 13:51:30 EEST

ID користувача:
100005721

Назва документа: Лозяк В.В.Інтелектуальна власність у міжнародному бізнесі

Кількість сторінок: 52 Кількість слів: 11809 Кількість символів: 93581 Розмір файлу: 205.45 KB ID файлу: 1016132971

10.1%
Схожість

Найбільша схожість: 2.55% з Інтернет-джерелом (<https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/%D0%90%D0%B2%D1%82%D0%>.

Сторінка 54

Сторінка 60

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0%
Вилучень

Немає вилучених джерел